

TRIBUNAL EUROPEU DELS DRETS HUMANS

QUARTA SECCIÓ

CAS MARTINEZ SALA I ALTRES c. ESPANYA

(Demanda nº58438/00)

SENTÈNCIA

ESTRASBURG

2 de Novembre del 2004

Aquesta sentència serà definitiva en les condicions que es recullen en l'article 44 § 2, de la Convenció. Pot ésser objecte de modificacions formals.

[Traducció al català: Roger Batalla, Anaïs Cifuentes, Lurdes Cortès, Mireia Fusté, Anna Guillem, Marta Guri, Mireia Latorre, Anna López, Llúcia López, Nàdia Martínez, Janira Maturana, Maria Moreno, Marta Montoro, Roser Pararols, Mercè Piñas, Montserrat Salom, Josep Anton Salvat, Marta Suau, Eloi Tena, Anna Vilà / Coordinació i Revisió: Carles Castellanos i Montserrat Salvador]

En relació amb el cas Martínez Sala i altres c. Espanya,

El tribunal europeu dels Drets Humans (quarta secció), constituït per:

el senyor Nicolas Bratza, *president*
 la senyora V. Stráznická
 i els senyors, J. Casadevall,
 R. Maruste,
 S. Pavlovschi,
 L. Garlicki, *Jutges*,
 A. Pastor Ridruejo, *Jutge ad hoc*,
 I del senyor M.O'Boyle, Secretari de la Secció,

Després d'haver deliberat el 18 de novembre del 2003 i el 12 d'octubre del 2004,

emet el següent veredictes, acordat el darrer dia esmentat:

PROCÉS

1. A l'origen del cas, es troba una demanda (nº58438/00) contra el Regne d'Espanya presentada pel Sr. David Martínez Sala i 14 altres persones, ciutadans d'Espanya (els "demandants", vegeu la llista a l'annex) al Tribunal el 13 de juny del 2000 en virtut de l'article de la Convenció per a la salvaguarda dels Drets Humans i les Llibertats fonamentals ("la Convenció").

2. Els demandants són representats pel Sr. Salellas Magret, advocat de Girona. El govern espanyol ha estat representat pel seu agent, Javier Borrego Borrego, aleshores cap del servei jurídic dels drets de l'home del ministeri de Justícia, fins al 31 de Gener del 2003. Des de llavors és representat per Ingacio Blasco Lozano, el nou agent del Govern i cap del servei jurídic dels Drets de l'Home del ministeri de Justícia.

3. Els demandants es queixen d'haver rebut tractaments inhumans i degradants, en particular tortures físiques i psicològiques, en el moment de la detenció igualment com durant la retenció a Catalunya i als locals de la Direcció General de la guàrdia civil a Madrid. Al·leguen, d'altra banda, que els procediments que han dut a terme les autoritats nacionals no han estat ni efectives ni aprofundides i que, en aquestes condicions, no han permès d'aclarir els fets que s'havien denunciat.

4. La demanda correspon a la quarta secció del Tribunal (article 52,

paràgraf 1, del reglament). Al si del Tribunal, la cambra encarregada d'examinar el cas (article 27, paràgraf 1 de la Convenció) està constituïda segons l'article 26, paràgraf 1 del reglament.

5. L'1 de novembre del 2001, el Tribunal modifica la forma de les seccions (article 25, paràgraf 1 del reglament). La present demanda correspon a la quarta secció tal com queda modificada. (article 52, paràgraf 1).

6. Per una decisió del 2 de juliol del 2002, el Tribunal decideix traslladar al Govern la part de la demanda relativa a les queixes dels demandants extreïtes de l'article 3 i les declara inadmissibles per ser excessives.

7. De resultes de la recusació, de conformitat amb l'article 28, paràgraf 2, del jutge escollit en nom d'Espanya, el Govern designa A. Pastor Ridruejo per presidir el Tribunal en qualitat de jutge *ad hoc* (articles 27, paràgraf 2 de la Convenció i 29, paràgraf 1 del reglament).

8. Tant els demandants com el Govern han fet observacions per escrit respecte a l'admissibilitat i el fons del cas.

9. El 10 de juny del 2003, el Tribunal ha decidit de convidar cadascuna de les parts a exposar oralment, en el decurs d'una audiència, les observacions fetes respecte a l'admissibilitat i el fons de la demanda (article 54, paràgraf 3 del reglament).

10. L'audiència ha tingut lloc en públic al Palau dels Drets de l'Home, a Estrasbourg, el 18 de novembre de 2003.

Han comparegut:

- Pel Govern

el senyor Blasco Lozano, cap del servei jurídic
dels Drets de l'Home del ministeri de Justícia, agent;

- Pels demandants

el senyor S. Salellas Magret, conseller,
la senyora M. Salvador Cortés, consellera,
el senyor B. Salellas Vilar, conseller.

El Tribunal ha escoltat les seves declaracions, igualment com les seves respostes a les preguntes realitzades pels jutges J. Casadevall, S. Pavlovski i A. Pastor Ridruejo.

11. Un cop efectuades les deliberacions que s'han dut terme de resultes

de l'audiència del 18 de novembre del 2003, el Tribunal ha declarat admès el que resta de la demanda.

Printed with an Unlicensed copy of Nisus Writer Express

Printed with an Unlicensed copy of Nisus Writer Express

DE FET

I. LES CIRCUMSTÀNCIES DEL CAS

12. Els quinze demandants, els noms dels quals figuren en annex, són súbdits espanyols que viuen a Catalunya.

13. El 29 de juny del 1992, poc temps abans dels jocs olímpics de Barcelona, presumptes simpatitzants d'un moviment independentista van ser detinguts.

A. Fets al·legats pels demandants, observacions en resposta del Govern i observacions en rèplica dels demandants

1. *David Martinez Sala*

1.a). **Fets al·legats per David Martinez Sala**

14. El demandant va ser detingut durant la nit del 28 al 29 de juny del 1992, a les 3h40 de la matinada quan anava al seu domicili amb cotxe. Va ser interceptat per un cotxe del qual van sortir unes quantes persones armades. El van tirar a terra i el van emmanillar. Li van cobrir el cap i el van obligar a estirar-se entre dues fileres de seients del cotxe, on va ser immobilitzat sota els peus de les tres persones assegudes al seient de darrera. Acabat, el van portar en una petita cel·la, el van estampar contra la paret i el van apallissar dues persones. Una tercera persona va entrar dins la cel·la i li va demanar de « cantar ». El demandant va voler conèixer la seva identitat, però va rebre un cop al clatell. El van dur dins un cotxe, on va continuar essent apallissat. Un cop el vehicle va arribar al lloc de destinació, li van embenar els ulls. El van interrogar de manera brutal i va rebre cops al cap i als ronyons, com també descàrregues elèctriques als ronyons. Li van fer escoltar els crits d'agonia d'un altre detingut i li van posar una pistola sota el nas. Finalment, a les 4h45, li van fer signar un paper, li van anunciar que era detingut per la guàrdia civil de Barcelona, i el van informar dels seus drets. Va haver de passar un segon interrogatori, amb el cap tapat per una caputxa que els seus vigilants estrenyien per tal d'impedir que respirés. El van obligar a aprendre de memòria les respostes que hauria de donar durant els interrogatoris en presència de l'advocat d'ofici. Tot seguit va ser acompanyat amb cotxe fins Madrid. Durant el trajecte, van impedir que dormís i el van estomacar sense parar. Tan bon punt va arribar a Madrid, el van sotmetre de nou al tractament de la bossa de plàstic amenaçant-lo

d'administrar li altres tractaments si no donava, a les preguntes fetes davant de l'advocat d'ofici, les respostes que havia memoritzat. Cada dia el van dur en presència d'un metge forense, davant del qual va refusar de fer esment dels seus patiments, declarant que, per raons de seguretat, només respondria davant el jutge. Cinc dies més tard, el van portar davant del jutge central d'instrucció n°5 de l'*Audiencia nacional*. Després el van ficar en una cel.la a la presó.

a) **Informes dels metges forenses**

15. Detingut el 29 de juny del 1992 a les 3h40, el demandant va ser examinat a les 4h45 pel metge forense, que no va detectar cap lesió. El mateix dia, també va ser examinat pel metge forense afectat al tribunal d'instrucció n°5 de Barcelona que, després d'haver constatat una plaga duodenal, va arribar a la conclusió que estava bé de salut. El 30 de juny del 1992 a la una de la matinada, el demandant va ser examinat una altra vegada sense que es detectés cap lesió. A la seva arribada a Madrid, encara el 30 de juny del 1992, el demandant va ser examinat pel metge forense adserit al tribunal d'instrucció n°5. En el seu informe aquest darrer va fer esment, en primer lloc, dels problemes mèdics assenyalats pel demandant :politraumatisme degut a una pallsa de quatre anys enrere i una plaga duodenal. El demandant va declarar al metge forense que havia estat detingut el dia abans, que no havia dormit, que havia rebut aliments i que no desitjava ser examinat pel metge. El 1er i 2 de juliol del 1992, mentre es trobava als locals de la Direcció general de la guàrdia civil, va refusar d'ésser examinat. El 3 de juliol del 1992, en els locals de l'*Audiencia nacional*, el metge el va examinar novament. Segons l'informe estès per aquest darrer el 13 de juliol del 1992, el demandant deia que es trobava bé, que havia dormit i que no havia esmorzat. S'orientava correctament en el temps i en l'espai. Deia no haver sofert maltractaments físics des de la seva arribada a Madrid. En canvi, afirmava haver-ne patit abans de la seva transferència a Madrid. L'exploració clínica havia revelat un hematoma lleuger de 4 o 5 dies al braç dret, probablement degut al fet que el detingut havia estat aguantat pel braç, dues cicatrius recents al braç esquerre i la marca de les manilles als dos canells.

b) **Observacions en resposta del Govern**

16. El Govern destaca que, per ordre del jutge, es va practicar un escorcoll al domicili del demandant, durant el qual es van trobar dues

bombones de càmping-gas manipulades, dos revòlvers, seixanta cartutxos de caça calibre 22,2, cinc temporitzadors entre els quals quatre a punt per a fer servir, set detonadors fabricats artesanalment com també material elèctric i documents.

17. El Govern observa que el demandant va ser examinat set vegades en cinc dies, que tres vegades seguides va refusar de veure el metge i que els exàmens fets no van revelar cap lesió, contradient així les seves al·legacions de maltractaments. No havia tingut lloc doncs, cap violació de l'article 3 durant la detenció de l'interessat.

c) **Observacions en rèplica del demandant**

18. El demandant destaca que detingut el 29 de juny del 1992 a les 3h40 el van informar dels seus drets només a les 4h45, és a dir, més d'una hora més tard. Ara bé, el Govern no hauria donat cap informació sobre el que va passar durant aquest lapse de temps. El demandant destaca que si es va negar a passar nous exàmens mèdics fou a causa de la desconfiança que li inspirava la persona que s'havia presentat com a metge forense, sobretot, pel fet que l'examen havia de tenir lloc en locals contigus i semblants als llocs en què acabava d'ésser sotmès a maltractaments i a tortures. Dintre d'aquests locals, no hi havia mobiliari ni instruments que poguessin portar a concloure que es tractava d'una dependència sanitària dels locals de la guàrdia civil. Aquest fet va ser corroborat durant l'audiència pública davant de l'*Audiència nacional* pel metge forense, el qual va admetre que només disposava d'una taula i d'un llum per a exercir les seves funcions.

19. Pel que fa a l'afirmació del Govern segons la qual els metges forenses no van trobar cap nova lesió, el demandant fa veure que això s'oposa a les conclusions de l'informe redactat pel metge forense amb motiu de l'examen del 3 de juliol del 1992, el qual assenyalava que l'examen clínic havia revelat un hematoma lleuger de 4 o 5 dies al braç dret, probablement degut al fet que el detingut havia estat agafat pel braç, dues cicatrius recents al braç esquerre i la marca de les manilles als dos canells. En conclusió, el demandant reafirma que fou sotmès a tractaments contraris a l'article 3 durant la seva detenció per la guàrdia civil.

2. *Esteve Comellas Grau*

a) **fets al·legats per Esteve Comellas Grau**

20. El 29 de juny de 1992 a les 5h 50 del matí, la policia feu interrupció

al domicili del demandant mentre dormia. L'interessat va rebre cops al cap i a l'estómac, i el seu domicili fou escorcollat. Emmanillat, fou conduït, juntament amb la seva esposa a la caserna de la guàrdia civil de Manresa. Va ser introduït a una sala on hi havia agents de la guàrdia civil, que el colpejaren a l'estómac i als ronyons i li van posar al cap una caputxa que anaven estrenyent poc a poc. El van amenaçar amb fer mal a la seva dona. Unes hores més tard va ser conduït a Barcelona, on el van continuar colpejant. Li van posar el cap dins la pica del lavabo i el van amenaçar, a ell i a la seva esposa.

21. El demandant va acabar per aprendre de memòria una declaració que hauria de fer i fou conduït a la Direcció general de la guàrdia civil a Madrid, on va ser objecte de tortures psicològiques. Fou instal·lat a una cel·la mal il·luminada, d'on va sortir amb els ulls embenats i va entrar a una petita sala, on va tornar a rebre cops i bufetades. En el moment de les seves declaracions va exposar que l'havien forçat a aprendre de memòria les seves respostes per tal que la seva esposa fos alliberada.

b) Informes dels metges forenses

22. Arrestat el 29 de juny de 1992 a les 5h 50, el demandant va ser examinat a les 7h 20 per un metge, qui detectà una erosió lineal a la regió frontal i erosions occipitals superficials. El 30 de juny de 1992, a la una, fou objecte d'un nou reconeixement mèdic, que confirmà les lesions constatades al primer informe. Un cop traslladat a Madrid, el mateix dia 30 de juny de 1992 fou examinat pel metge forense. En el seu informe, aquest, després d'haver anotat els antecedents mèdics del demandant, precisà que l'interessat li havia exposat que havia estat arrestat al seu domicili sense violència, que havia dormit una mica i que havia menjat regularment. L'interessat no havia declarat cap maltractament patit des de la seva arribada a Madrid, esmentant només alguns cops rebuts en el moment del seu trasllat i havia precisat que ell mateix s'havia fet les dues petites equimosiis constatades al front. El demandant va ser examinat novament els dies 1 i 2 de juliol a la Direcció general de la guàrdia civil i posteriorment el 3 de juliol de 1992 a l'Audiència Nacional. En el moment d'aquests reconeixements, no va afirmar haver rebut maltractaments, però va dir sentir-se coaccionat per la detenció de la seva dona. El metge precisà que el detingut s'orientava correctament en el temps i l'espai. El 3 de juny de 1992, abans de declarar davant el jutge d'instrucció de l'Audiència Nacional, el demandant va ser examinat novament. En el seu informe el metge va anotar que l'interessat declarava que es trobava bé, que havia dormit i rebut menjar, i que havia estat tractat correctament. Les marques de

les manilles eren visibles als canells.

c) Observacions com a resposta del Govern

23. El Govern assenyala que el demandant fou arrestat el 29 de juny de 1992 a les 5h 50 del matí i que a les 7h 20 signà l'acta constatant que havia estat informat dels seus drets. Arran de l'escorcoll realitzat al domicili del demandant sota l'ordre del jutge d'instrucció, la policia hi va trobar dues bombones de càmping gas plenes d'una substància explosiva anomenada *cloratita*, així com un temporitzador i material elèctric i pirotènic.

24. El Govern assenyala que el demandant fou objecte de sis reconeixements mèdics en cinc dies, durant els què va col·laborar plenament. El Govern estima que no hi ha cap element objectiu que permeti sostenir la queixa fonamentada en l'article 3 de la Convenció.

d) observacions com a rèplica del demandant

25. En resposta a les observacions del Govern, el demandant afirma que en el moment en què les forces de seguretat el van avisar que procedirien a la lectura dels seus drets, ell va sol·licitar l'assistència d'un advocat. Burlant-se de la seva demanda, els policies el van colpejar. Precisant que no té cap record respecte a això, no nega haver signat l'acta de lectura dels seus drets. Dit això, subratlla el fet que a la mateixa hora, és a dir les 7h 20, li fou realitzat un reconeixement mèdic. Destaca que l'informe del metge forense, si bé realment va constatar el resultats de les agressions sofertes als llocs visibles del cos, no podia detallar les agressions més refinades i que no deixaren marques visibles a les què va ser sotmès. Es pregunta igualment com el mateix metge forense va poder realitzar el seu reconeixement a Manresa i a Barcelona, si no és que el metge en qüestió va viatjar amb la guàrdia civil i els detinguts. En el cas dels reconeixements mèdics a Madrid, precisa que va ser portat al lloc d'aquests exàmens amb els ulls embenats. Afegeix finalment que es trobava en una estat psíquic tal davant del jutge d'instrucció que va assumir fets pels què mai no fou imputat ni condemnat.

3. Jordi Bardina Vilardell

a) fets al·legats per Jordi Bardina Vilardell

26. El 29 de juny de 1992, a les 7h 15, el demandant fou arrestat al seu domicili per agents de la guàrdia civil de Manresa. Després d'haver-li tapat

el cap amb una bossa de plàstic va ser insultat i colpejat a la nuca i el cap sense parar. Algunes hores després fou conduït a Barcelona, on el van continuar colpejant amb el cap dins d'una bossa. Li van ficar el cap dins aigua, li van clavar cops al pit, al cap i a l'estómac. Tenia els llavis tallats de tantes bufetades. Va rebre amenaces de mort. Fou conduït a Madrid i col·locat a una cel·la de dimensions reduïdes, molt bruta i nauseabunda. De tant en tant el treien de la cel·la i el tornaven a interrogar, obligant-lo a repetir constantment les mateixes respostes a les preguntes que li feien.

27. A una data indeterminada el demandant, assistit per una advocada d'ofici assignada i amb la qual no s'havia ni tant sols entrevistat, va fer una declaració davant de l'agent encarregat de la investigació. Va declarar haver estat torturat i maltractat durant la detenció preventiva. De tornada, fou col·locat a una altra cel·la, amb llum molt potent i constantment il·luminada.

28. Al cap de cinc dies, pràcticament sense haver dormit, el demandant fou conduït davant el jutge central d'instrucció número 5 de l'Audiència Nacional, a qui va fer la seva declaració.

b) **Informes dels metges forenses**

29. Arrestat el 29 de juny de 1992 a les 7h 15, el demandant fou examinat per un metge a les 8h 30. En el seu informe el metge constata una erosió al llavi inferior i un edema a la comissura del costat esquerre del llavi inferior. El mateix dia, davant del metge forense del tribunal d'instrucció núm.5 de Barcelona, el demandant va declarar que tenia 24 anys i que estava en bon estat de salut. Es va negar a ser examinat. El 30 de juny de 1992 a la 1 del migdia, fou objecte d'un nou reconeixement mèdic. En el seu informe, el metge va fer constar una erosió sobre el llavi inferior. També el 30 de juny de 1992, el demandant va ser examinat a Madrid pel metge forense del tribunal central d'instrucció núm.5 de Madrid. En el seu informe, el metge va assenyalar especialment que el demandant deia que havia estat arrestat sense sofrir violència, que havia rebut alguns cops al cap, que li havien tapat el cap amb una bossa i que havia dormit i menjat. El metge forense va fer constar una petita ferida inflada al costat esquerre del llavi inferior, l'origen de la qual el demandant no ha volgut revelar, com les dues antigues cicatrius al puny i a la mà esquerra. El demandant va ser examinat de nou el dia 1 de juliol de 2002. En el seu informe, el metge forense va assenyalar que el demandant deia que es trobava bé, que li havien donat menjar regularment i que havia dormit una mica. Va precisar que el demandant no li havia fet constar que havia patit maltractaments. La inflamació del llavi havia

millorat notablement. El dia 2 de juliol de 1992 li van fer un nou reconeixement mèdic. En el seu informe el metge va declarar que el demandant va afirmar que estava cansat, que havia dormit malament i que li havien donat menjar regularment. Va precisar que l'interessat no li havia fet constar que havia patit maltractaments. El dia 3 de juliol de 2002 un nou reconeixement mèdic va tenir lloc a l'*Audiencia Nacional*. Abans de declarar davant del jutge d'instrucció, el metge va consignar que el demandant deia que estava molt cansat perquè havia dormit malament, però que havia menjat i que no havia estat maltractat des del moment del seu trasllat a Madrid. Va precisar que l'interessat s'orientava correctament en l'espai i en el temps. Va consignar una lleugera marca de les manilles als dos canells i va concloure que el demandant reunia les condicions físiques i psíquiques per a permetre-li de ser escoltat pel jutge.

30. Una vegada en presó provisional, el demandant va passar un reconeixement mèdic al centre penitenciari de Madrid I, el dia 4 de juliol de 1992. En el seu informe, el metge oficial va informar al director del centre que el demandant s'havia queixat d'haver patit maltractaments durant la seva detenció i que presentava una equimosi superficial al costat esquerre del llavi superior.

c) Observacions en resposta del govern

31. El govern assenyala que el demandant fou arrestat el dia 29 de juny de 1992 a les 7 h 15 del matí i que a les 8 h 30 va signar la declaració on constava que havia estat informat dels seus drets. Durant l'escorcoll efectuat al seu domicili per ordre del jutge d'instrucció, la policia va trobar una llista d'objectius seleccionats per atemptats. El govern subratlla que el demandant va ser objecte de set reconeixements mèdics en cinc dies. Considera que no existeix cap element objectiu que sostingui la queixa de l'interessat relativa a l'article 3 de la Constitució.

d) Observacions en rèplica del demandant

32. En rèplica a les observacions del govern, el demandant afirma que immediatament després de ser detingut per la guàrdia civil el dia 29 de juny de 1992 el van emmanillar, li van tancar el cap amb una bossa de plàstic i li van començar a donar cops mentre li deien que el que passaria després depenia del seu comportament. Pel que fa al reconeixement mèdic realitzat a les 8 h 30, el demandant diu que no se'n recorda. Subratlla que només en el reconeixement mèdic del dia 30 de juny de 1992 va tenir la sensació de ser realment examinat per un metge, encara que aquest es limitava a prendre

notes. Al final del reconeixement mèdic, el demandant va ser traslladat en una cel.la amb els ulls embenats, de la mateixa manera que va ser portat al reconeixement. A la cel.la, va ser colpejat brutalment pel fet d'haver-li mencionat al metge que l'havien picat i li havien posat una bossa de plàstic al cap. Pel que fa a la ferida al llavi, precisa que no va rebre cap tractament per curar-la. A més, mentre la policia li feia les fotos, el van obligar a amagar els llavis perquè no es veiés la ferida.

4. *Eduard Pomar Pérez*

a) Fets al·legats per Eduard Pomar Pérez

33. El dia 6 de juliol de 1992 a les 21 hores, el demandant va ser detingut al seu domicili i conduït en una comissaria de policia o de la guàrdia civil de Sant Cugat, on el van obligar a firmar un document de pertinença a *Terra Lliure*. A continuació, el van portar a Manresa, on va passar la nit en un calabós. L'endemà, fou examinat per un metge. El mateix dia, emmanillat en una de les portes del cotxe i amb la cara tapada, el van portar a la Direcció general de la guàrdia civil a Madrid, on el van posar dins una cel.la. Segons ell, poc temps després d'arribar, el van obligar a fer flexions, el van insultar i el van obligar a estar dret, de cara a la paret, amb els ulls sempre tancats. Una hora més tard, dos homes van entrar a la cel.la, li van posar una bossa de plàstic al cap i el van conduir en un altre lloc, on, col·locat contra la paret, li van colpejar l'esquena, el pit i les cames. Successivament anaven estrenyent i afluixant la bossa de plàstic per provocar una sensació d'asfíxia. El demandant va tornar a la seva cel.la, on el van obligar a estar-se dret. Una mica més tard, va ser examinat per un metge forense, a qui va descriure els tractaments patits. El van interrogar una segona vegada amb la bossa de plàstic al cap, i va rebre cops de puny per tot el cos, especialment a les orelles i als testicles. Després li van colpejar el cap amb una guia telefònica. L'endemà, el van sotmetre a un tercer interrogatori, aquesta vegada sense patir maltractaments, en presència d'un advocat. A continuació el van portar a l'*Audiencia Nacional*. El jutge central d'instrucció núm.5 el va posar en llibertat sota fiança. Incapaç de pagar-ne l'import, es va quedar a la presó fins que la seva família li va pagar la fiança l'endemà.

b) Informes mèdics

34. El dia 7 de juliol de 1992, va ser examinat pel metge forense, davant del qual va fer constar maltractaments, tal com cops i flexions. El

metge va fer constar un petit hematoma i la inflamació de les dues orelles probablement causats per una postura o ocasionats per un cop contra el canto d'una porta, i una petita erosió al colze esquerre. El demandant va ser de nou examinat el dia 8 de juliol de 1992. El metge forense no va revelar cap element nou, senzillament va revelar que les lesions constatades anteriorment evolucionaven favorablement.

35. Una vegada deixat en llibertat, el dia 11 de juliol de 1992, el demandant va ser examinat per un metge del centre mèdic de Sant Cugat (Barcelona). En el seu informe, el metge va fer constar una petita lesió al pòmul dret, sense poder precisar la data de la seva aparició (potser de 6 a 8 dies). D'altra banda, un certificat lliurat el dia 23 de març de 1993 per un psiquiatre de l'Institut català de la salut assegura que el demandant presentava símptomes d'una tendència a la depressió que resulta d'un estrès posttraumàtic.

c) Observacions en resposta del govern

36. El govern considera infundades les alegacions del demandant.

5. Eduard López Domenech

a) Fets al·legats per Eduard López Domenech

37. El 6 de juliol de 1992, la Guàrdia Civil va arrestar el demandat al seu domicili de Barcelona. La seva família no en va ser informada. Va passar tota la nit dempeus contra la paret, sense dormir, amb els ulls embenats. El van insultar i el van colpejar a la nuca, li van donar cops de peu a l'espatlla i a les cames. L'endemà dues persones el van interrogar. Van cobrir-li el cap amb una bossa de plàstic cenyida per provocar-li sensació d'asfíxia, i li anaven tirant fum a l'interior de tant en tant. El van portar a la Direcció General de la Guàrdia Civil de Madrid. Els interrogatoris els va portar la mateixa persona que ho havia fet a Barcelona, però aquesta vegada hi van participar més agents. Van posar-li una altra vegada la bossa de plàstic al cap i el van colpejar. A la cel·la el van obligar a continuar dempeus, de cara a la paret, sense dormir. Més tard el va examinar algú que es feia dir metge forense. Aquest va diagnosticar que només no havia menjat des que l'havien arrestat, però no va dir res dels maltractaments. Després de la revisió del metge forense, van donar-li una mica de menjar. Va recitar la lliçó que li havien fet aprendre davant la Guàrdia Civil i en presència d'un advocat d'ofici que no va dir ni paraula. El van conduir a l'*Audiencia*

Nacional i va declarar davant del jutge, el qual en va prendre nota. El jutge central d'instrucció núm. 5 el va deixar en llibertat sota fiança.

b) **Informes dels metges forenses**

38. Arrestat el 7 de juliol de 1992 a les 0 h 25 min, el demandat va ser examinat cap a la una de la matinada per un metge que no va constatar cap lesió. El mateix dia, a les 15 h, va ser sotmès a un nou examen, que tampoc no va revelar cap mena de lesió. El 8 de juliol de 1992, un cop traslladat a la ciutat, el metge designat pel Tribunal Central d'instrucció núm. 5 va fallar a favor del demandat. En el seu informe va indicar que el demandat no havia col·laborat ni respost algunes de les preguntes que li havien fet, tenint en compte la manera com havia estat tractat. L'examen del metge forense revela una lleu equimosi al genoll dret. El 10 de juliol de 1992, es va efectuar un nou examen mèdic a l'*Audiencia Nacional*. A l'informe, el metge forense especifica que la dita equimosi, que feia 5 mm i era molt lleu, s'explicava, per boca del demandat, pel fet que havia estat agenollat.

c) **Intervenció de resposta del Govern**

39. El Govern afirma que el demandat va ser arrestat el 7 de juliol de 1992, a les 0 h 25, després d'haver-li llegit els drets.

El Govern subratlla que el demandat va ser sotmès a quatre exàmens mèdics en quatre dies. Estima que no existeix cap element objectiu que sostingui la queixa de l'interessat basada en l'article 3 de la Constitució.

d) **Intervenció de rèplica del demandat**

40. En la seva rèplica al Govern, el demandat va sostenir que tot i no constatar-se cap lesió quan es van fer les dues primeres revisions, en cap cas es pot presuposar que els maltractaments denunciats no haguessin existit. Esmenta que quan es van fer les dues revisions ell tenia els ulls embenats. Pel que fa a l'erosió constatada al genoll esquerre, va fer observar que en la seva declaració davant del jutge havia explicat les

circumstàncies de la detenció que havien propiciat la lesió. Fa referència a un certificat mèdic expedit per un metge privat l'11 de juliol de 1992, posterior al seu alliberament, en el qual es diu específicament que "*el pacient va patir, fa cinc dies, lesions i contusions als canells, als genolls, a*

la columna vertebral i al crani.”

6. José Poveda Planas

a) Fets al·legats per José Poveda Planas

41. El sis de juliol de 1992 a les 20 h 45 min, tres guàrdies civils vestits d'uniforme van arrestar el demandat al seu domicili. El van emmanillar i el van portar amb el cotxe de comandament de la Guàrdia Civil fins a Barcelona, on van embenar-li els ulls i van lligar-li un filferro al cap. En una sala, envoltat de persones, el van colpejar a les espatlles i a l'estómac, i va rebre puntades de peu als ronyons i a les cames. Quan va caure a terra, el van obligar a fer flexions. Per aixecar-lo de terra van estirar-li els cabells, després el van emmanillar. El van portar en un despatx i van intimar-lo a signar una declaració que l'inculpava a ell i a uns companys; s'hi va negar. Davant de la seva negativa, el van obligar a continuar assegut, amb les mans emmanillades rere l'esquena, i va rebre cops, alguns amb els punys coberts amb draps humits, d'altres amb barres de ferro embolicades amb draps o diaris, i també amb el voraviu de llibres i anuaris. Alguns dels agents feien pudor d'alcohol, perquè segurament havien estat forçats a

beure per incrementar la seva violència. Aquests van cobrir-li el cap amb una bossa de plàstic i de tant en tant hi introduïen fum, fins al límit de l'asfixia. Devia ser el 7 de juliol, quan el van portar a la Direcció General de la Guàrdia Civil. El van fer asseure arrupit dins el vehicle, amb els ulls embenats i emmanillat. En arribar a Madrid, assedegat, van tirar-li al cap l'aigua que havia demanat. A la cel·la el van obligar a continuar arrupit. Més tard, el va examinar un metge forense. Seguidament el van tornar a interrogar capbussant-lo dins d'una galleda d'aigua bruta. Probablement el 8 de juliol, va declarar davant la Guàrdia Civil en presència d'un advocat d'ofici que va callar en tot moment, però en cap cas es va auto inculpar. Després d'un altre interrogatori que es va dur a terme dins el calabós, va signar finalment la seva declaració. El van portar a l'*Audiencia Nacional* i va explicar al jutge, tot i que ja era molt tard i que estava desfet pel cansament, els maltractaments que havia patit. El jutge central d'instrucció núm. 5 en va prendre nota i va decretar seguidament la seva detenció preventiva.

b) Fets al·legats pels metges forenses

42. Arrestat el 6 de juliol de 1992 a les 20 h 45 min, el demandat no

presentava cap lesió després d'haver estat examinat pels metges a les 21 h 15 min. Es va efectuar un altre examen el 7 de juliol de 1992 que arriba a la mateixa conclusió. El 8 de juliol, el metge designat pel Tribunal Central d'instrucció núm. 5 de l'*Audiencia Nacional* examina el demandat. En el seu informe el metge indica que el demandat manifestava haver estat arrestat sense violència, però que a Barcelona havia estat víctima de maltractaments, com ara cops, bosses de plàstic al cap i amenaces. El metge forense constata unes taques vermelles a la base del nas, un èczema al tòrax i la marca de les manilles. Conclou que el demandant reunia les condicions físiques i psíquiques per a ésser escoltat pel jutge. A la tarda del mateix dia, a l'*Audiencia Nacional*, el demandant va ser examinat una vegada més pel metge forense, que va constatar que no hi havia res de nou a assenyalar després de l'examen realitzat al matí.

c) Observacions com a resposta del Govern

43. El govern assenjala que el demandant va ser arrestat el 6 de juliol de 1992 a les 20:45h. i informat dels seus drets i que fou objecte de quatre exàmens mèdics en dos dies.

Estima que no existeix cap element objectiu que confirmi la queixa de l'interessat relacionada amb l'article 3 de la Convenció. Remarca, d'altra banda, que contràriament al que es diu a la demanda, el demandant no declarà haver sofert cap maltractament davant el jutge.

d) Observacions com a rèplica del demandant

44. En les observacions com a rèplica a les del Govern, el demandant remarcà que des que el van arrestar tres guàrdies civils vestits de paisà al domicili dels seus pares, no va ésser informat en cap moment dels motius de la seva detenció, del lloc on era conduït o dels seus drets. Pel que fa a les condicions en les quals va ésser examinat pel metge forense a Madrid, aquest precisa que hauria estat dempeus i que l'examen mèdic, que només durà alguns minuts, va consistir tan sols en una sèrie de preguntes i una observació ocular. A l'*Audiencia Nacional*, el metge forense, que anava acompanyat d'un policia, amb prou feines li va adreçar la paraula. Concernint l'observació del Govern, segons la qual no hauria fet esment de cap maltractament, el demandant afirma, que un cop davant el jutge, li demanà de parlar amb l'advocat que li havia estat designat d'ofici. El jutge va acceptar la seva demanda. Un cop l'advocat es presentà, el demandant sol·licità l'ajornament de la seva declaració davant del jutge, perquè en aquell moment no es trobava en condicions de fer-ho. Però l'advocat d'ofici

tingué una actitud poc positiva, limitant-se a escoltar la seva demanda i a fer ganyotes.

Conduït davant el jutge, el demandant sol·licità en va l'ajornament de la seva declaració. El jutge l'interrogà llavors durant dos minuts. Fou en aquest moment, afirma, que el demandant informà al jutge dels maltractaments que havia patit. Un cop acabat l'interrogatori, el jutge va ordenar la seva presó provisional. El seu manament es datà al 7 de juliol de 1992, mentre que tingué lloc el vespre del 8 de juliol. El demandant va assenyalar al seu advocat d'ofici aquesta irregularitat, i aquest darrer la corregí amb bolígraf.

45. El demandant afegeix que dies després de la seva detenció provisional es queixà d'haver sofert tortures durant els interrogatoris efectuats per la Guàrdia Civil de Barcelona, i després també a Madrid, en una carta que adreçà al seu advocat —es tractava aquesta vegada d'un advocat designat per ell mateix — el 14 de juliol de 1992. D'altra banda, durant l'audiència pública que tingué lloc davant l'*Audiencia Nacional* pels fets dels quals va ser acusat, reiterà les seves al·legacions de maltractaments soferts en mans de la Guàrdia Civil. Finalment, sosté que el fet que hagi estat alliberat per l'*Audiencia Nacional* no pot ésser considerat com la negació *per se* de l'existència dels maltractaments i de les tortures de les quals afirma haver estat objecte.

7. Joan Rocamora Aguilera

a) Fets al·legats per Joan Rocamora Aguilera

46. El 28 de juny de 1992, cap a les 22:30h el demandant va ser arrestat per un grup d'individus vestits de paisà. Li posaren una bossa de roba al cap i el conduïren a un indret que identifica com la caserna de la guàrdia civil de Barcelona. L'endemà, fou conduït amb cotxe a Madrid. Es queixà d'haver sofert els maltractaments següents: li posaren una bossa de plàstic al cap i successivament l'estrenyien i l'afluixaven per tal d'asfixiar-lo, li immergiren el cap a la tassa del vàter, el picaren al clatell amb la mà o amb un anuari telefònic, i va rebre cops a les orelles i als testicles. L'amenaçaren de matar o de violar la seva companya, i li digueren que havia estat detinguda i torturada. Simularen crits d'altres detinguts, execucions amb pistola i sodomies. Li impediren de dormir, de descansar, de beure, de menjar i de prendre els seus medicaments contra l'asma. Va acabar perdent tota noció de temps i d'espai.

b) Informes dels metges forenses

47. Arrestat el 28 de juny de 1992 cap a les 22:30h., el demandant fou examinat el 29 de juny per un metge, que no constatà cap lesió. El mateix dia, fou examinat pel metge forense que depèn del tribunal d'instrucció de Barcelona, i aquest assenyalà sobretot que el demandant tenia antecedents de bronquitis asmàtica, malaltia per la qual es medicava i patia retenció urinària. Pel que fa a la resta, el metge declarà que l'interessat estava en bon estat de salut. L'endemà, el 30 de juny de 1992, el metge forense del tribunal central d'instrucció núm.5 de l'*Audiencia Nacional* examinà al seu torn el demandant. En el seu informe, indicà sobretot que el demandant li havia dit que havia estat arrestat diumenge, que havia caigut de la moto, que conduïa, i que havia dormit i menjat. El metge precisà que l'interessat no havia fet esment de maltractaments, tret d'alguns cops rebuts abans del seu trasllat a Madrid. Remarcà dues zones d'erosió a les galtes i un petit hematoma al costat posterior del braç dret, probablement degut al fet que l'interessat havia estat retingut fermament. El dia 1 de juliol de 1992, en un nou examen mèdic, el demandant declarà que es trobava bé, que havia dormit, menjat i que havia pres de manera regular la seva medicació. No féu esment de maltractaments. El 2 de juliol de 1992, a resultes d'un altre examen, el metge indicà en el seu informe que el demandant deia que es trobava bé i que havia dormit, menjat i que havia pres la seva medicació de manera regular. Precisà que l'interessat estava calmat, que tenia intacte el sentit de l'orientació tant en el temps com en l'espai i que assegurava haver estat tractat de manera correcta. El 3 de juliol de 1992, el demandant va ser examinat a l'*Audiencia Nacional* abans de la seva declaració davant el jutge d'instrucció. En el seu informe, el metge forense indicà que l'interessat deia que es trobava bé, tot i que un xic cansat ja que no havia dormit gaire bé. Precisà que el pres afirmava que no li havien donat menjar aquell matí, però que sí que li havien donat la seva medicació. El metge precisà que el pres no havia fet esment de maltractaments físics. Concloué que l'interessat complia les condicions físiques i psíquiques per ser escoltat pel jutge.

48. El demandant va ser posat en presó preventiva i passà un examen mèdic al centre penitenciari de Madrid el 4 de juliol de 1992. En el seu informe, el metge oficial informà al director del centre que el demandant s'havia queixat d'haver patit maltractaments durant la seva detenció i que presentava una equimosi superficial amb crosta al pòmul dret.

c) Observacions en resposta del govern

49. El govern exposa que el demandant va ser arrestat el 28 de juny de

1992 cap a 2/4 d'11 de la nit, i va ser informat dels seus drets. Durant l'escorcoll al seu domicili es va trobar una bossa que contenia un explosiu.

50. El govern subratlla que en un període de menys de noranta-sis hores se li van fer sis revisions mèdiques al demandant. Estima que no existeix cap element objectiu que pugui sostenir la queixa de l'interessat amb relació a l'article 3 de la Convenció. Afegeix que el 3 de juliol de 1992, davant el jutge d'instrucció, el demandant, assistit pel seu advocat, va declarar que confirmava íntegrament la declaració que havia fet a la guàrdia civil, i no fou fins més endavant que l'interessat afirmà que aquesta declaració havia estat obtinguda per mitjà de maltractaments.

d) Observacions en rèplica del demandant

51. En les seves observacions en rèplica a les del govern, el demandant declara no reconèixer la seva signatura al peu del text que conté la seva declaració davant del jutge d'instrucció. Pel que fa a les revisions mèdiques a què va ser sotmès (quatre, i no sis, com sosté el govern), subratlla que aquestes van consistir en un simple qüestionari sobre el seu estat de salut, sense que hagués rebut cap examen corporal per part dels metges. D'altra banda, les entrevistes amb el metge forense tenien lloc en un despatx dotat d'un mirall que permetia ser vist des d'un altre despatx, com li havien assenyalat els seus torturadors uns moments abans. El demandant afirma que, contràriament a allò que pretén el govern, el metge forense va fer referència a la seva denúncia pel que fa als cops rebuts abans del seu trasllat a Madrid. Reitera les seves al·legacions de tortura i de maltractaments i subratlla que davant del jutge d'instrucció, en presència d'un advocat que no coneixia i que no havia escollit, denuncià les tortures físiques i psicològiques que havia rebut durant la seva detenció. Després que fos escoltat pel jutge d'instrucció no es va realitzar cap reconeixement mèdic que permetés de verificar la certesa de les tortures denunciades. Va ser posat a la presó en una cel·la d'aïllament.

8. Jaume Oliveras Maristany

a) Fets al·legats per Jaume Oliveras Maristany

L'1 de juliol de 1992 a les 18:25h el demandant va ser arrestat per dues persones vestides de paisà que portaven una pistola. Va ser conduït en cotxe en un lloc de Barcelona i va rebre cops durant el trajecte. Va ser informat que en aplicació de la llei antiterrorista restaria sense comunicació amb

l'exterior. Llavors va ser conduït a Madrid, on va restar tres dies sense comunicació amb l'exterior. Passà la majoria del temps dempeus, va ser torturat psicològicament i va rebre cops. Se li tapà el cap amb una bossa de plàstic dins de la qual introduïen fum i que estrenyien i afluixaven successivament amb la finalitat de provocar l'asfíxia, i se l'amenaçà amb elèctrodes. Va declarar dues vegades davant la guàrdia civil, on se li recordà el que havia de dir. El 4 de juliol va ser posat a disposició judicial. Davant del jutge va negar tota imputació i va denunciar les tortures que havia patit. El jutge va ordenar que fos posat en presó preventiva. Va ser posat en llibertat dos anys més tard.

b) Informes del metges forenses

53. Arrestat l'1 de juliol de 1992 a les 18:25h, el demandant va ser examinat a les 19:00h per un metge forense, que no constatà cap lesió en concret. El 2 de juliol de 1992, quan va arribar a Madrid, el demandant va ser examinat per un altre metge forense. En el seu informe, aquest va indicar especialment que el demandant declarava que havia estat arrestat el dia anterior a la tarda, a la via pública, sense violència, que no havia estat objecte de maltractaments, a excepció d'alguns cops rebuts a la nuca abans del seu trasllat a Madrid, que no li havien donat menjar després que fos arrestat i que no havia pogut dormir. El metge va precisar que la revisió mèdica havia revelat un hematoma petit i molt superficial al braç dret, explicat probablement pel fet que el sospitós havia estat agafat fermament, i també una cicatriu antiga, deguda a una apendicectomia. El 3 de juliol de 1992, el demandant va ser novament examinat. El metge indicà en el seu informe que l'interessat es queixava d'una gran fatiga i de dolor als peus, deguts a les llargues estones passades dret. Afegeix que el demandant deia que no havia estat maltractat físicament però afirmava haver rebut amenaces. El 4 de juliol de 1992 va ser examinat de nou. El metge anotà al seu informe que el demandant deia que estava molt cansat i nerviós, que patia de mal de cap, raó per la qual li havien prescrit un analgèsic per prendre cada sis hores si era necessari, que havia dormit millor, que li havien donat menjar i que no havia rebut maltractaments. Finalment, el metge va anotar que s'orientava correctament en el temps i en l'espai. El demandant va ser examinat una última vegada, el 5 de juliol de 1992, pel metge forense de l'*Audiencia Nacional*, abans que el jutge d'instrucció l'escoltés. En el seu informe, el metge va anotar que el demandant li havia dit que es trobava bé i que estava tranquil, que li havien donat els seus medicaments i els analgèsics pel mal de cap que patia, que havia dormit bé i havia rebut menjar, i que havia estat ben tractat, malgrat que hagués rebut

nombroses amenaces de tortura i alguns cops i que se li hagués tapat el cap amb una bossa. El metge va constatar que el demandant complia les condicions per a ésser escoltat pel jutge.

c) Observacions en resposta del govern

54. El govern exposa que el demandant va ser arrestat l'1 de juliol de 1992 a les 18:25h i va ser informat dels seus drets. Precisa que durant l'escorcoll dut a terme al domicili de l'interessat en execució d'una ordre judicial, es va trobar un manual d'instruccions a seguir en cas de detenció. Subratlla que el demandant va ser objecte de sis revisions mèdiques en cinc dies i estima que no existeix cap element objectiu que pugui sostenir la queixa de l'interessat amb relació a l'article 3 de la Convenció.

d) Observacions en rèplica del demandant

55. En les seves observacions en contestació, a les del govern, el demandant subratlla que la possessió d'un manual d'instruccions a seguir en cas de detenció no té res d'il·legal. Al capdavant observa que durant el procés no va ser provat ni invocat com a prova l'existència d'un manual semblant. Pel que fa a la resta, el demandant manté les al·legacions de tortures i de maltractaments que formulà davant del metge forense. D'altra banda, remarca que les reitera d'ençà que va comparèixer davant del jutge d'instrucció.

9. Xavier Ros González

a) Fets al·legats per Xavier Ros González

56. El 7 de juliol del 1992, a les 20,30 hores, el demandant va ser detingut a Girona. El van dur amb cotxe a la caserna de la Guàrdia Civil de Barcelona, va rebre cops durant el trajecte i el van insultar. En arribar, el van recobrir amb una manta i un casc, i el van apallissar amb una barra de plàstic. També diu que el van torturar psicològicament i que el van amenaçar. Un metge forense el va examinar breument, en presència d'un policia, i va declarar no haver rebut cap maltractament. Després el van dur a Madrid, a la Direcció General de la Guàrdia Civil, on les tortures van continuar: va rebre cops, el van estampar contra la paret i el van obligar a quedar-se de genolls, el van emmanillar i li van recobrir el cap amb una bossa de plàstic tres vegades seguides per tal de provocar l'asfíxia. Fou

interrogat durant tres dies.

b) Informes mèdics

57. Detingut el 7 de juliol del 1992, a les 20,30 hores segons el demandant, a les 16 hores segons el Govern, el demandant va ser examinat el 10 de juliol del 1992 per un metge forense de l'*Audiencia Nacional*, que no va assenyalar cap lesió corporal. Un cop en llibertat, el 13 de juliol del 1992, el demandant va ser examinat per un metge de l'hospital de Girona que va constatar una contusió a la part anterior del braç i un dolor al dit del peu esquerre.

c) Observacions com a resposta del Govern

58. El Govern afirma que el demandant va ser detingut el 7 de juliol del 1992 a les 16 hores i informat dels seus drets. Precisa que el 10 de juliol del 1992 l'interessat va ser escoltat pel jutge d'instrucció davant del qual va confirmar les declaracions que havia fet davant de la Guàrdia Civil i no va manifestar cap maltractament. El Govern considera que no existeix cap element objectiu que sostingui la queixa del demandant amb relació a l'article 3 de la convenció.

d) Observacions com a rèplica del demandant

59. En les seves observacions com a rèplica a les del Govern, el demandant va afirmar que el van detenir el 7 de juliol del 1992 a les 20,30 hores i que ningú no li va llegir els seus drets. D'altra banda, reitera les seves alegacions de tortures i de maltractaments. Pel que fa els exàmens mèdics, assenyala que el van examinar una primera vegada el 8 de juliol del 1992, als locals de la Guàrdia Civil de Barcelona. El van dur davant del metge forense, que no es va presentar com a tal. A la sala hi havia el suposat metge forense, un policia col·locat darrere d'aquest darrer i que l'estava intimidant amb la seva mirada amenaçant, i un altre policia, situat darrere seu, que li donava uns copets a l'esquena cada vegada que s'adreçava al metge. Un segon examen mèdic va tenir lloc efectivament el 10 de juliol del 1992, a l'*Audiencia Nacional*. El demandant afirma que a la pregunta del metge en relació amb uns eventuais maltractaments, va contestar : « Què en pensa ? » dit això el metge el convidava a treure's la samarreta, que és el que va fer. Després d'haver-lo examinat, el metge li va dir : « No li han fet res. Només té algunes taques vermelles a la pell, res més ».

60. Quan va entrar en el despatx del jutge, li van presentar el seu

advocat,mentres li anaven dient que no podia comunicar amb ell.El jutge li va preguntar si volia fer alguna declaració, però s'hi va negar⁶⁰. Quan va entrar al despatx del jutge, li van presentar el seu advocat, mentre li anaven dient que no podia comunicar amb ell. El jutge li va preguntar si volia fer alguna declaració, però si va negar. Després va tenir una conversa privada amb el seu advocat, que li va aconsellar de ratificar les declaracions que havia fet a la Guàrdia Civil perquè això permetria que el jutge d'instrucció li concedés la llibertat sota fiança.

61. El demandant precisa que després d'aquesta conversa va tornar acompanyat del seu advocat al despatx del jutge, que li va fer quatre o cinc preguntes, a les quals va contestar afirmativament, referint-se a la declaració que havia fet a la policia. I després el jutge va ordenar que el deixessin en llibertat mitjançant una fiança de 500.000 pessetes.

62. D'altra banda, basant-se en el seu certificat mèdic, el demandant va fer remarcar que contràriament a les declaracions del Govern, un metge de l'hospital de Girona el va examinar el 13 de juliol del 1992. Durant aquest examen es va queixar d'haver sofert maltractaments durant la seva detenció als locals de la policia.

10. *Carles Buenaventura Cabanas*

a) **Fets al/legats pel Carles Buenaventura Cabanas**

63. El 6 de juliol del 1992 cap a les deu del vespre el demandant va ser detingut per la Guàrdia Civil al seu lloc de treball. Se'l van endur al cos de la Guàrdia Civil de Girona, on el van tractar correctament. Però després es van assabentar que la Guàrdia Civil, fent servir el joc de claus que duia a sobre havia escorcollat, sense autorització judicial, un pis que tenia a Salt. Se'l van endur a la Direcció General de la Guàrdia Civil de Madrid. Tan bon punt va arribar els maltractaments van començar. Es va veure obligat de fer flexions i de quedar-se dempeus de cara a la paret. Dut en una sala amb el cap recobert amb un drap i una bossa negra el van interrogar durant gairebé quatre hores, durant les quals el van insultar,li van pegar al cap, i li van donar cops de peu. A més, li anaven cenyint i descenyint alternativament la bossa per tal de provocar l'asfíxia.

64. També li van capbussar el cap a l'aigua tres o quatre vegades par asfíxiar-lo. A vegades deixaven que s'adormís per despertar-lo bruscament colpejant la porta i proferint amenaces. Tot això li va causar un gran cansament. Menjava molt poc, i es va veure obligat a aprendre de memòria la declaració que havia de fer davant de la policia. El van amenaçar de mort, i una vegada, el van obligar a tenir un objecte metàl·lic dins la boca.

L'endemà el va examinar un metge forense que no va apuntar les seves queixes. Després el van interrogar, sense la presència de cap advocat, recordant-li el que havia de dir davant del jutge. La tarda del 8 de juliol del 1992, se'l van endur amb un altre pres a l'*Audiencia Nacional*. Va declarar davant del jutge central d'instrucció núm.5 en presència d'un advocat, va rectificar les declaracions que havia fet davant de la Guàrdia Civil, va denunciar els seus maltractaments, que el jutge no semblava tenir en compte i el van deixar en llibertat. El 10 de juliol va anar a un hospital de Girona, on el van examinar i va denunciar les tortures que havia sofert. Van fer un informe mèdic.

b) Informes dels metges forenses

65. Els dictamens experts fets pels metges forenses el 8 de juliol del 1992, el matí a la Direcció General de la Guàrdia Civil, la tarda a l'*Audiencia nacional* precisaven que el demandant deia que no havia dormit, que no havia rebut cap aliment des de la seva detenció i que es queixava d'haver rebut cops per tot el cos. L'examen del demandant pel metge forense va mostrar una zona petita de contusió dorsal, potser causada pel fet que l'interessat s'hagués recolzat contra alguna cosa.

El metge assenyala d'altra banda que el demandant es queixava de dolors, sense signe visible de violències, a l'apex esternal, i que tenia una taca vermella a la pell i una erosió a la cuixa dreta. Una segona visita no aportà cap altre element nou.

Un cop deixat en llibertat, el 10 de juliol del 1992, un metge de l'hospital de Girona va examinar el demandant, i va constatar la presència d'hematomes a la zona epigàstrica com també a la part posterior del genoll i del colze esquerre.

c) Observacions de la resposta del govern al demandant

66. Pel que fa al demandant, el govern determina que aquest no fou jutjat dins dels paràmetres del procés que tingué lloc davant l'*Audiencia Nacional* contra alguns dels demandants pels delictes de pertinença a una banda armada o de col·laboració amb una banda armada, de la possessió d'explosius, de la possessió il·lícita d'armes i de ter-

rorisme. El govern considera que si l'interessat no ha estat acusat ni jutjat, no pot per tant sol·licitar l'execució d'una sentència que no l'incumbeix.

d) Observacions de la rèplica del demandant

67. El demandant precisa que contràriament a les observacions que sosté el govern,

uns dies després d'haver estat posat en llibertat, va denunciar els qui l'havien detingut acusant-los de maltractaments. Tot i que no era un imputat en el judici celebrat davant

l'*Audiencia Nacional*, hi va participar com a testimoni, i igualment com els qui eren im-

putats, fou arrestat el 1992, tancat durant tres dies, i va patir maltractaments per part dels agents de la guàrdia civil a les dependències de Madrid. Pel que fa als exàmens mèdics fets pel metge forense aplicant la llei antiterrorista, foren superficials perquè les dependències no disposaven dels instruments necessaris per a descobrir indicis de maltractaments fets per especialistes. Per aquest motiu el metge forense només va constatar l'existència de vermells i erosions, que d'altra banda en alguns dels casos les va atribuir a causes incertes. Pel que fa a la resta, el demandant recalca que tot i que l'informe

mèdic que exposa els resultats de l'examen fet a Girona a les dependències de la guàrdia civil no reflecteix cap lesió, l'informe referent a l'examen efectuat a Madrid sí que reve-

la indicis de maltractaments. El demandant subratlla que després d'haver estat posat en llibertat, va anar a l'hospital Josep Trueta de Girona per tal que l'examinessin amb profunditat.

11. Guillem De Pallejà Ferrer-Cajigal

a) Fets al·legats per Guillem De Pallejà Ferrer-Cajigal

68. El demandant fou arrestat al seu domicili i traslladat en cotxe fins a la caserna de la guàrdia civil; li van tapar el cap sencer, i el van obligar a restar agenollat mentre l'interrogaven durament. Després fou traslladat a la Direcció general de la guàrdia civil a Madrid. Sovint li destapaven el cap i li posaven una pistola de vegades al cap i d'altres dins la boca. El van amenaçar que violarien la seva companya si no parlava. Va sentir els crits d'altres detinguts.

b) Informes dels metges forenses

69. El demandat va ser examinat el 8 de juliol de 1992 pel metge forense:

al matí a les dependències de la Direcció general de la guàrdia civil i a la tarda a l'*Audiencia Nacional*. Durant la primera visita va declarar que des que fou arrestat no havia patit cap maltractament però que no havia menjat ni dormit. Va dir que no calia que l'examinessin. Durant la segona visita, a la tarda, va repetir que no calia que l'examinessin i va afirmar que es trobava bé però que no li havien donat menjar.

c) Observacions de la resposta del govern al demandant

70. Com en el cas de l'anterior demandant, El govern determina que Guillem De Pa-llejà Ferrer-Cajigal no fou jutjat dins dels paràmetres del procés que tingué lloc davant l'*Audiencia Nacional* contra alguns dels demandants, pels delictes de pertinença a una banda armada o de col·laboració amb una banda armada, de la possessió d'explosius, de la possessió il·lícita d'armes i de terrorisme.

d) Observacions de la rèplica del demandant

71. En la rèplica del demandant a les observacions del govern, el demandant manté les al·legacions de maltractaments que va rebre de la guàrdia civil.

12. Xavier Alemany Juanola

a) Fets al·legats per Xavier Alemany Juanola

72. El 7 de juliol de 1992, el demandant fou arrestat per la guàrdia civil a la carnisserie-ria on treballava. El van traslladar a la comissaria de l'Estartit on li colpejaren el cap i el van insultar. Llavors el van traslladar a la comissaria de Girona, i després a la Direcció general de la guàrdia civil a Madrid. Li van posar una bossa de plàstic al cap i tot seguit la van tancar. El van apallissar i va rebre amenaces contra els seus familiars i amics.

b) Informes mèdics

73. El metge forense de l'*Audiencia Nacional* que va examinar el demandant el 10 de juliol del 1992 no va determinar cap lesió corporal. Un cop el van posar en lliber- tat l'11 de juliol de 1992, fou examinat per un metge de l'hospital de Girona, el qual va observar una contusió al cap del demandant.

c) **Observacions de la resposta del govern al demandant**

74. Com en els dos casos anteriors, el govern determina que Xavier Alemany Juanola no fou jutjat dins dels paràmetres del procés que tingué lloc davant l'*Audiencia Nacional* contra alguns dels demandants, pels delictes de pertinença a una banda armada o de col·laboració amb una banda armada, de la possessió d'explosius, de la possessió il·lícita d'armes i de terrorisme.

13. *Josep Muste Nogué*

a) **Fets al·legats per Josep Muste Nogué**

75. El 29 de juny de 1992 pels volts de les 2 del matí, el demandant fou arrestat quan tornava a casa seva i traslladat a la comissaria de la guàrdia civil de Barcelona. Durant el trajecte, que va fer amb els ulls embenats, li van posar una bossa al cap que van tancar per tal de provocar-li l'asfíxia, i el van amenaçar que el tirarien a l'estany de Banyoles. Quan van arribar, li van colpejar els testicles, els ronyons i les orelles amb un llibre gruixut. Els torturadors el van amenaçar que li administrarien descàrregues elèctriques i que l'un rere l'altre violarien la seva companya i després la matarien d'una manera "accidental". El van obligar a despullar-se. Després el van conduir amb els ulls embenats a una cel·la petita i molt bruta. Més tard fou examinat per un metge forense. Quan va tornar a la cel·la, va poder beure aigua però no li van permetre d'anar als lavabos i va haver de fer les seves necessitats en el mateix lloc, sense poder canviar-se abans d'arribar a Madrid, cinc dies després d'haver estat arrestat. El van tornar a interrogar. Li cobrien el cap amb una bossa d'escombraries quan no responia el que esperaven d'ell o quan no responia en ordre. Conduït a la seva cel·la, va ser forçat a fer flexions sense poder descansar. A continuació va ser traslladat a Madrid on va ser examinat per un metge forense, davant el qual va fer constància dels dolors que patia a l'ull a causa dels cops rebuts. Durant els nous interrogatoris portava una bossa de plàstic que havia estat col·locada al seu cap, alternativament, cenyida i afluixada. També el van colpejar amb una guia telefònica. Més tard, va ser una vegada més interrogat, en un despatx, per tres persones, en presència d'algú que havia estat presentat com a advocat, però amb qui no va poder parlar i qui tampoc es va dirigir a ell. Va acabar declarant el que volien. Després va rebre descàrregues elèctriques en un braç i va perdre, així, el coneixement. Finalment va ser conduït davant el

jutge central d'instrucció nº 5, davant el qual va denunciar els maltractaments que va sofrir. No va haver-hi cap resposta a les seves declaracions.

b) Relacions dels metges forenses

76. L'informe establert pel metge forense el 30 de juny del 1992 constata l'existència de hematomes superficials en el costat esquerre, a la regió lumbar i al colze esquerre, però precisava que el sol·licitant no afirmava haver sofert maltractaments. L'informe del 1 de juliol del 1992 assenyalava que el sol·licitant era en bon estat de salut, a excepció d'una molèstia a l'ull esquerre unida a una lleugera conjuntivitis. L'informe del 2 de juliol constata un millorament de l'ull esquerre i un dolor a l'espatlla esquerra, senyalant una contracció muscular, probablement postular i unida al fet que l'interessat havia dormit malament. Precisava que el sol·licitant afirmava haver menjat i no haver sofert maltractaments. L'interessat també va ser examinat el 1 i 2 de juliol del 1992 a la Direcció general de la guàrdia civil, on va declarar que havia estat tractat correctament. Després d'un nou examen, efectuat el 3 de juliol del 1992, va afirmar que va rebre "descàrregues" i amenaces. El metge va constatar una evolució favorable de la conjuntivitis i dels hematomes abans mencionats, així com la marca de les manilles.

77. Amb la detenció provisional, el sol·licitant va passar un examen mèdic al centre penitenciari de Madrid I el 4 de juliol del 1992. En l'informe, el metge oficial va informar al director del centre que l'interessat es queixava de maltractaments durant el seu arrest i que presentava un hematoma difós de color verdós a l'omòplat dret i un altre, de color violaci, en la fossa lumbar esquerra.

c) Observacions en resposta del govern

78. El Govern fa veure que el 30 de juliol del 1995 el sol·licitant va introduir davant la Comissió europea dels Drets de l'Home un requeriment en el qual es queixava de maltractaments durant el seu arrest en 1992 (requeriment nº30896/96). Aquest requeriment declarat inacceptable per una decisió de la Comissió del 28 de novembre del 1996, en la qual el Tribunal va examinar la circumstància, va ser rebutjada per ser essencialment la mateixa que la precedent, conformement amb l'article 35 2 b) de la Convenció. En conseqüència, el Govern no ha jutjat com a útil presentar observacions sobre el fons de la queixa.

Sobre aquest punt, el Tribunal ajorna a la decisió sobre la validesa del 18

de novembre del 2003.

14. *Ramon López Iglesias*

a) **fets al·legats per Ramón López Iglesias**

79. El 1 de juliol del 1992 a les 20h 25, el sol·licitant va ser arrestat per la guàrdia civil fora de servei, al centre del “Moviment de Defensa de la Terra”, organització política catalana d’esquerra que reivindica la independència dels països catalans, segons la seva mateixa descripció. Emmanillat, va ser conduït en un cotxe a la comissaria de la guàrdia civil de Barcelona. Durant el trajecte, li van posar al cap una bossa de plàstic, que van cenyir per asfixiar-lo, i va ser colpejat a la cara, al cap i a les costelles. Quan van arribar, el van col·locar a una cel·la. Amb els ulls embenats i nu, va ser colpejat, portava el cap cobert amb una bossa de plàstic, que cenyien poc a poc, i va ser insultat i amenaçat de mort accidental, obligat a agenollar-se amb una pistola contra el cap. Li van colpejar al cap amb un llibre gros. Passades unes quantes hores, va ser emmanillat a una cadira i, amb els ulls embenats, va ser examinat d’una manera brutal per segons diuen un metge forense que no va mostrar la seva identitat. Després va ser emmanillat a un radiador. Es va anar als lavabos on va orinar sang. Traslladat en cotxe a Madrid, va ser des que va arribar interrogat amb els ulls embenats. Va ser imputat de diversos delictes per una persona que assegurava que el coneixia. Quan començaven a interrogar-lo, el sol·licitant normalment portava una bossa de plàstic al cap, els ulls embenats i les manilles agafades a la cadira. Va ser despullat i mullat, després li van aplicar descàrregues elèctriques en els genitals i en altres parts del cos. En una altra ocasió, va restar de genolls amb les mans emmanillades darrera l’esquena i la bossa cenyida al cap mentre que el colpejaven. Amenaçaven amb arrestar, torturar i violar a la seva companya. Va ser examinat tres vegades per un metge forense, L.L., al qual feia partícip de les tortures que havia sofert. Va menjar per primer cop a Madrid, probablement la tercera nit. Va ser interrogat per la guàrdia civil en presència d’algú que va ser presentat com a advocat. El 5 de juliol, va ser finalment portat davant el jutge central d’instrucció n°5 on va denunciar els maltractaments als quals havia estat sotmet tant a Barcelona com a Madrid.

b) **Informe dels metges forenses**

80. Després l’arrest, el sol·licitant va ser examinat per un metge que no

va revelar cap lesió en concret. El 2 de juliol del 1992, abans de ser traslladat a Madrid, va ser examinat, una altra vegada, per un metge que no va constatar cap lesió en concret. El mateix dia a Madrid, va ser interrogat per un metge forense. En l'informe, després d'haver resumit els antecedents mèdics del detingut, va indicar que l'interessat deia que l'arrest no havia estat violent però que havia rebut cops al cap i al colze abans d'arribar a Madrid. El metge va afegir que el sol·licitant afirmava no haver rebut cap aliment i no haver dormit des de l'arrest. Va precisar que durant el reconeixement, només havia assenyalat les marques de les manilles als punys. En l'informe del 3 de juliol del 1998, el metge forense va indicar que el sol·licitant havia fet referència a maltractaments que consistien en cops al cap. Va anotar, d'altra banda, una conjuntivitis d'origen no traumàtic a l'ull esquerre. En l'informe del 4 de juliol del 1992, va precisar que el sol·licitant havia mencionat els maltractaments que consistien principalment en el fet que no li havien deixat dormir i que li havien colpejat el cap. El metge forense va constatar vermellors de tipus al·lèrgic a les aixelles, un millorament de la conjuntivitis i un hematoma datat de quatre a cinc dies en la regió de l'escàpula esquerre. En l'informe relatiu al reconeixement del 5 de juliol del 1992, el metge forense va revelar que el sol·licitant deia que es sentia millor i més relaxat, que havia dormit i que havia rebut menjar. Va precisar que l'interessat afirmava que havia rebut cops al cap i a l'estómac, que havia estat objecte d'amenaçes i que sofria, a conseqüència de portar les manilles, paràlisi des de el primer fins a l'últim dit de la mà dreta. No va constatar cap marca de violència. A més, va anotar que el detingut s'orientava correctament en el temps i l'espai i que complia les condicions per ser escoltat pel jutge.

C) Observacions de resposta al Govern.

El Govern estima que no hi ha cap element objectiu que sostingui la qüestió de l'interessat amb relació a l'article 3 de la Convenció.

D) Observacions de rèplica del demandant.

82. En les observacions de rèplica a les del govern, el demandant estima que refusa aquestes últimes dades objectives que són indicis de tortures. Des d'aquest punt de vista, cal remarcar que amb data del 4 de juliol de 1992, després de quatre dies de detenció i d'interrogatoris, el metge forense va

observar l'existència d'un hematoma de quatre o cinc dies d'evolució en la regió de l'escàpula esquerra. Segons el demandant, aquestes lesions eren conseqüència dels tractaments contraris a l'article 3 de la Convenció que la guàrdia civil li havia infligit durant la seva detenció. Quant a la conjuntivitis, la va causar el fet d'estar privat de dormir durant la seva detenció.

15. Marcel Dalmau Brunet

a) Fets al·legats per Marcel Dalmau Brunet

83. El 4 de juliol de 1992 a les 10h 15, el demandant va ser arrestat al seu domicili per guàrdies civils i va ser conduït, sense violència, a la caserna de la guàrdia civil de Girona, on va ser examinat per un metge forense. Després va ser conduït a la Direcció general de la guarda civil de Madrid. Va ser torturat en períodes aproximats de dues hores, amb interrupcions de quinze minuts entre cada sessió. Els seus torturadors eren uns sis. Li posaven una bossa de plàstic al cap que cada vegada estrenyien més i li bufaven, de tant en tant, el fum dels cigarrets, l'obligaven a estar agenollat i emmanillat mentre el pegaven.

b) Informe dels metges forenses.

84. El 4 de juliol de 1992, el demandant va ser examinat a les 16h 30 a Girona per un metge forense, que no va constatar lesions. El 5 de juliol de 1992, després d'haver estat traslladat a Madrid als locals de la Direcció general de la guarda civil, va tornar a ser examinat per un metge forense. En el seu informe, indicava que el demandat deia que no havia estat objecte de violència des de l'arrest i que refusava de respondre sobre la manera de com havia estat tractat. L'examen revelava una petita inflamació recent a l'occipital i petites vermellors a les espatlles i al costat, igualment, contusions i erosions als dos genolls.

85. El 6 de juliol de 1992 a les 0h 30, el demandat va intentar suïcidar-se i va ser admès a l'hospital, on les lesions van ser descrites en l'informe

mèdic establert en aquesta ocasió. En el moment de la visita del metge forense, el demandant va declarar que s'havia ferit ell mateix contra les parets de la cel·la. El 7 de juliol de 1992, quan va sortir de l'hospital, va ser examinat a l'*Audiència Nacional* pel metge forense. El seu informe revelava que el demandant havia marxat de l'hospital aquell mateix matí, després d'haver constatat que els exàmens realitzats eren normals i que no hi havia hagut complicacions durant els períodes d'observació. El metge va confirmar que el demandant deia haver dormit i haver menjat, i no tenia senyals de maltractament. Va precisar que el seu examen revelava contusions al parietal i una millora de les erosions en les zones de contusió dels dos genolls. Va indicar que se li havia prescrit un tractament analgèsic i antiinflamatori. Per acabar, va constatar que el demandant s'orientava correctament en el temps i en l'espai i que no semblava afectat per cap patologia física o neurològica. Va concloure que l'interessat complia les condicions físiques i psíquiques per poder ser escoltat pel jutge. Pel que fa a la contusió del colze, va precisar que evolucionava favorablement.

86. En la seva declaració davant el jutge, el demandant va repetir les declaracions fetes a la guàrdia civil. A més, tenia una forta depressió nerviosa a causa dels cops contra els murs de la cel·la.

c) Observacions en resposta del Govern.

El Govern indica que el demandant va ser arrestat el 4 de juliol de 1992 a les 10h 15 i se'l va informar dels seus drets. Estima que no hi ha cap element objectiu que sostingui la qüestió de l'interessat amb relació a l'article 3 de la Convenció.

d) Observacions de rèplica del demandant.

88. En les observacions de rèplica a les del Govern, el demandant afirma que hi ha proves objectives que demostren que ha estat torturat pels agents que el vigilaven. A favor d'aquestes al·legacions, fa referència a diferents informes de metges forenses i a les declaracions fetes per ell mateix. Subratlla que en el judici davant l'*Audiència Nacional* el metge forense que l'havia examinat quan s'havia de determinar l'origen de les ferides anteriors

a la seva temptativa de suïcidi, afirmà que aquestes eren d'origen recent i violent, i admet que no es podia descartar cap hipòtesi, la de maltractaments era doncs, ben plausible.

89. A més, el demandant insisteix en el fet que, les declaracions que va fer davant la guàrdia civil les va denunciar com a il·legítimes, sobretot perquè varen tenir lloc a l'hospital a les 22h 45, en plena nit. La seva denúncia es va fer el mateix dia quan li van diagnosticar a l'hospital "*un politraumatisme, contusions i erosions múltiples, i un hematoma cranial subcutani*". Pel que fa a la seva temptativa de suïcidi, el demandat fa observar que segons l'advocat de l'estat, la temptativa es va produir a les 0h 30. De seguida es va cridar al metge que "*va donar permís per admetre'l en una clínica pròxima, la "Clínica de la Concepció"*". En un informe policíac, es diu que se li va fer un examen mèdic i que va ser immediatament traslladat a l'hospital a les 4h 45 . Si aquestes dues dades són vertaderes és pot deduir que va romandre en aquest estat durant quatre hores i quinze minuts sense vigilància mèdica. A més, segons els registres d'entrada a l'hospital, va arribar a la "clínica més pròxima" a les 6h el 6 de juliol de 1992, és a dir, per a ser precís, cinc hores i trenta minuts després de l'incident. Pel que concerneix a aquest punt precís i les afirmacions del representant de l'estat, el demandant demana que forneixi l'informe complet del personal de la guàrdia citat, com molts altres punts que calen precisar i aclarir. A més, fa observar que mai no ha tingut coneixença de l'informe del metge forense, amb data 7 de juliol de 1992, citat per l'agent del Govern. Hi hauria encara la qüestió de la contusió al colze que evolucionava de manera favorable i que no s'ha mencionat en cap informe mèdic anterior. També per això, el demandant sol·licita la comunicació del dit informe mèdic.

90. D'altra banda, el demandant fa remarcar l'absència significativa de comentaris del Govern que concernixin l'informe d'expert del 5 de juliol de 1992. Com s'explica l'aparició, de sobte, de lesions el 5 de juliol de 1992 si no va haver-hi ús de la força en el moment de l'arrest i si el metge forense no ha trobat cap marca ni cap lesió posterior a l'arrest? Sense dubte hi ha hagut una temptativa de suïcidi, però l'endemà de l'informe en qüestió. El demandant afirma que el representant de l'estat evita fer comentaris sobre l'informe mèdic del 5 de juliol de 1992 . I es demana aleshores, quin és l'origen de les lesions constatades el 5 de juliol de 1992. Des d'aquest punt de vista, cal observar que quan va ser interrogat sobre aquest informe mèdic al 1995 a l'audiència nacional la metgessa forense L.L.G, va respondre que les lesions en qüestió eren recents i d'origen violent si bé no determinable. Pel que es refereix a saber si podien provenir d'eventuals maltractaments,

L.L.G va respondre que no es podia pronunciar, fet que es contradiu totalment amb el que havia afirmat en el seu informe d'expert.

(Dit això, el ministeri públic no fonamentà pas) les seves acusacions en les declaracions fetes pels demandants davant la policia o la guàrdia civil, i l'*Audiencia Nacional* no se'n serví per motivar la seva detenció. Sense examinar la legitimitat de les al·legacions, decidí de transmetre'ls als tribunals competents.

6. Segon procés davant del jutge d'instrucció núm 22 de Madrid

99. El 20 de maig de 1997, constatant que l'*Audiencia Nacional* no havia donat sortida a la decisió de reenviar als tribunals competents les al·legacions de maltractaments, els demandants van presentar un escrit sol·licitant l'execució d'aquesta decisió i demanant que les seves al·legacions de tortures fossin examinades pel jutge d'instrucció núm 22 de Madrid, encarregat d'enjudiciar, en el marc del procés 4061/92, les primeres querelles per maltractaments dipositades pels demandants.

100. El 26 de juny de 1997, l'*Audiencia Nacional* va remetre les declaracions dels demandants al jutge d'instrucció, que les va ajuntar al procés 4061/92, que havia estat objecte d'un sobreseïment provisional.

101. El 23 de setembre i el 2 d'octubre de 1997, els demandants es van presentar davant del jutge i li demanaren de consultar el sumari per tal de poder sol·licitar les actes de procediment que estimaven pertinents. El 26 de setembre de 1997, dues persones més, una de les quals també havia estat perseguida i condemnada en el marc del procés portat davant l'*Audiencia Nacional*, es presentaren com a acusació particular i demanaren al jutge d'instrucció d'incitar la Direcció general de la Guardia civil a afegir una còpia de les denúncies dels interrogatoris a què havien estat sotmesos, durant la detenció, al sumari.

102. El 5 de novembre de 1997, el jutge núm22 pronuncià el sobreseïment provisional per la manca d'elements que provessin la perpetració dels maltractaments al·legats. Es referí a una decisió que havia emès el 22 d'abril de 1993 respecte als mateixos fets i en la qual ja havia ordenat el sobreseïment provisional ja que resolvia, del dossier, que els demandants s'havien automutilat, i també a la decisió emesa en apel·lació el 9 de setembre de 1993 per l'*Audiencia Provincial* de Madrid, que, fonamentant-se sobre l'ampli dictamen del metge forense, havia conclòs que els maltractaments denunciats no havien estat provats. El jutge núm 22 es

referí també a una nova disposició de sobreseïment confirmat en apel·lació per una decisió de l'Audiència Provincial de Madrid datada de l'1 de juny de 1994. El jutge núm 22 es referí finalment a la decisió emesa pel Tribunal Constitucional el 21 de novembre de 1994 i segons la qual l'arxivament del sumari estava fonamentat en els informes de dictamen, que concloïen l'absència de marques de violència en els detinguts, que poguessin ser resultat d'injúria.

103. El jutge d'instrucció núm 22 concloué, consegüentment, que l'absència de nous elements en relació amb el primer examen de les querelles dels demandants només podia portar-lo a confirmar el sobreseïment provisional ja ordenat, sense que fos necessari reprendre noves investigacions que només haurien prolongat el procés de manera inútil.

104. Els demandants presentaren un recurs de reforma prop del mateix jutge d'instrucció i recorregueren subsidiàriament davant l'Audiència Provincial de Madrid. Fonamentaven el seu recurs en l'error que el jutge d'instrucció havia, segons ells, comès durant l'apreciació de les declaracions, que havien fet davant la policia judicial i davant del jutge central d'instrucció, transmeses per l'Audiència Nacional, i posteriorment, a l'audiència durant el judici. Denunciaren, a més, la violació de diverses disposicions legals i constitucionals que afecten el dret a la protecció efectiva de la justícia, el dret a la decisió motivada i al principi de no-discriminació. Subratllaren tanmateix la necessitat que el jutge d'instrucció incités l'Audiència Nacional a lliurar les parts del dossier que contenien el dictamen i les declaracions dels testimonis, en particular les dels agents que s'havien ocupat de la seva vigilància durant la detenció preventiva, si volia procedir a una verificació del contingut de les denúncies formulades pels demandants.

105. Per una decisió del 29 de desembre de 1997, el jutge d'instrucció núm 22 rebutjà el recurs de reforma i confirmà la seva decisió del 5 de novembre de 1997.

7. Procés d'apel·lació davant l'Audiència Provincial de Madrid.

106. En apel·lació davant l'Audiència Provincial de Madrid, els demandants reiteraren en la seva memòria del 7 de gener de 1998 les seves demandes per tal que les declaracions dels agents de la policia judicial que s'havien ocupat de la investigació igualment com els dictàmens sotmesos en el marc d'aquest procés fossin posades a disposició del Tribunal. Per un manament del 13 de gener de 1998, l'Audiència Provincial rebutjà les demandes que feien referència a la incorporació de les parts del procés,

seguit davant l'Audiència Nacional, al sumari. En una memòria del 20 de gener de 1998, els demandants s'uniren a la memòria presentada per les altres dues persones, que s'havien presentat com a acusació particular en el procés i havien demanat també que els dictàmens i els testimonis produïts pels agents de la policia judicial davant l'Audiència Nacional fossin dipositades al sumari abans que, l'apel·lació no fos establerta.

107. Per una decisió del 22 de febrer de 1999, l'Audiència Provincial de Madrid rebutjà el recurs interposat subsidiàriament pels demandants, confirmant les seves pròpies decisions del 9 de setembre de 1993 i de l'1 de juny de 1994, en la mesura que les proves recollides i l'informe del metge forense no permetien deduir la realitat dels maltractaments denunciats. L'Audiència Provincial subratlla que no s'havia aportat cap element nou en el procés i recordà que el dret a la protecció efectiva de la justícia no havia estat infringit, des del moment que aquest dret no impliqués una obertura d'un procés contra certes persones, però permetent una qualificació jurídica del fets que poguessin conduir, en aquest cas concret, al sobreseïment.

8. Procés d'empara davant el Tribunal Constitucional

108. Invocant els articles 24 (dret a un procés just), 10 (dret a la dignitat de les persones), 14 (principi de no-discriminació) i 15 (dret a la vida i prohibició absolutes de tortures, tractaments inhumans i degradants) de la Constitució, els demandants apel·laren al Tribunal Constitucional per un procés d'empara. Referint-se a les declaracions fetes davant l'Audiència Nacional referents als maltractaments de què havien estat objecte durant els interrogatoris davant dels agents de les forces de seguretat, feren valer que les explicacions extremament detallades de les actuacions dels torturadors feien més probable la versió dels fets que havien estat exposats. La veracitat dels fets denunciats resultava, segons ells, una coincidència pel que fa a les dates, als llocs i a les modalitat de les tortures i als maltractaments infligits durant els interrogatoris a la Direcció general de la Guàrdia Civil. Els demandants es queixaven que, malgrat el contingut més que suficient d'aquestes declaracions, el jutge d'instrucció, sense procedir a cap acte d'investigació complementari ni, tant sols, a verificar les informacions que hi eren contingudes i després d'haver rebutjat totes les demandes de proves fetes per ells, havia ordenat el sobreseïment provisional del procés. Sostenien que el jutge d'instrucció havia fonamentat la seva decisió únicament en les decisions dictades per altres instàncies, sense cap referència al contingut de les declaracions transmeses per l'Audiència Nacional. En conclusió, estimaven que els tribunals havien pronunciat el

sobreseïment sense haver dut a terme cap investigació per verificar els fets denunciats.

109. Per una resolució del 29 de novembre del 1999, notificada el 14 de desembre del 1999, el Tribunal Constitucional va rebutjar el recurs pel fet que les jurisdiccions que havien pres les decisions criticades havien considerat, amb prou motius no mancats de fonament ni arbitraris, que calia tornar a pronunciar el sobreseïment, en la mesura en què la comissió dels delictes no havia estat provada. Hi havia d'una banda, la resolució del 5 de novembre del 1997 que destacava l'absència d'elements nous respecte als sobreseïments ja resoltos. D'altra banda, la resolució del 29 de desembre del 1997 que confirmava que la lectura de les declaracions fetes pels acusats en el moment de les compareixences orals no havia revelat cap conducta penal de cap dels agents dels cossos de seguretat de l'Estat. En resum, el Tribunal constitucional precisava que la tramitació de l'expedient per l'Audiència Nacional no havia proporcionat cap element que no hagués estat tingut en compte abans en els sobreseïments. Afegia, doncs, que no hi havia cap dada significativa que permetés determinar a la comissió dels delictes denunciats, en la mesura que les declaracions dels demandants ja estaven incorporades en el sumari i que la declaració havia estat ordenada a partir dels informes dels metges forenses. Al capdavall precisava que aquesta motivació satisfia àmpliament les exigències de l'article 24 de la Constitució.

110. El Tribunal constitucional va recordar a més que el querellant per la via penal no tenia pas un dret il·limitat pel que fa a l'exposició de les proves presentades ni a multiplicar les compareixences orals, i que tant les decisions d'inacceptabilitat com les de sobreseïment eren conformes al sistema constitucional. Insistint en aquest punt, l'alt tribunal es va remetre a la seva jurisprudència constant, segons la qual ni el querellant per la via penal ni la víctima d'un delicte no tenien un dret absolut a posar un plet sobre el fonament del recurs i que tant l'un com l'altre, no podien demanar una resolució judicial motivada sobre la qualificació jurídica dels fets i les raons d'inacceptabilitat del recurs.

II. EL DRET INTERN PERTINENT

A. La Constitució

111. Les disposicions de la Constitució espanyola pertinents en aquest cas són formulades de la tenor següent:

Article 15

“ Tothom té dret a la vida i a la integritat física i moral, sense que, en cap cas, ningú

no pugui ser sotmès a tortura ni a penes o tractes inhumans o degradants (...)"

Article 24

" 1. Tothom té dret a obtenir la tutela efectiva dels jutges i dels tribunals en l'exercici dels seus drets i interessos legítims, sense que, en cap cas, pugui haver-hi indefensió.

2. Tothom té dret al Jutge ordinari predeterminat per la llei, a ser defensat i assistit per un lletrat, a ser informat de l'acusació formulada contra ell, a un procés públic sense dilacions indegudes i amb totes les garanties, a utilitzar els mitjans probatoris pertinents per la defensa pròpia, a no declarar contra si mateix, a no confessar-se culpable i a la presumpció d'innocència.

(...)"

B. El codi penal

112. Les disposicions del codi penal pertinents en aquest cas són els següents:

Article 110

" Les persones ferides a causa d'un delictes o d'una falta (...) poden constituir-se part en el procediment (...) i perseguir les accions civils i penals i en pot resultar (...)."

Article 300

" Qualsevol delictes portat davant de l'autoritat judicial ha de ser l'objecte d'una instrucció penal (...)"

Article 637

" El sobreseïment definitiu es pronuncia:

2. Quan el fet no és constitutiu d'un delictes.

(...)"

C. La llei orgànica del poder judicial

113. L'article 248 paràgraf 2 de la llei orgànica del poder judicial anuncia:

Article 248 §2

" Qualsevol decisió ha d'estar motivada i ha de contenir, en paràgrafs separats i numerats, els fets i els raonaments jurídics i per últim, la part dispositiva. Ha d'estar firmada pel jutge, el magistrat o els magistrats que l'han dictada.

(...)"

Printed with an Unlicensed copy of Nisus Writer Express

Printed with an Unlicensed copy of Nisus Writer Express

EN DRET

I. SOBRE LA VIOLACIÓ AL·LEGADA DE L'ARTICLE 3 DE LA CONVENCIÓ

114. Els demandants es queixen d'haver patit tortures físiques i psicològiques així com tractaments inhumans i degradants en el moment de la seva detenció i durant la seva retenció a Catalunya i en els locals de la Direcció General de la Guàrdia Civil a Madrid. Sostenen que els procediments portats a terme per les autoritats nacionals no han estat ni efectius ni aprofundits i que, per aquesta raó, no han pogut aclarir els fets denunciats.

115. Els demandants invoquen l'article 3 de la Convenció, que és redactada en els termes següents:

“Ningú no pot ser sotmès a la tortura ni a penes o tractaments inhumans o degradants.”

A. Sobre les al·legacions de maltractaments durant la detenció

1.-Tesis de les parts

a.- Els demandants

116.- Els demandants consideren que no es pot negar l'existència de fets clarament objectius sobre els quals fonamenten les seves al·legacions de maltractaments. Es manifesten perplexos davant l'afirmació del Govern segons la qual cap dels nombrosos exàmens mèdics que es van practicar no feien constar cap signe de marques o senyals dels maltractaments al·legats. Consideren que, contràriament a allò que sosté el Govern, els informes mèdics revelen que veritablement van patir maltractaments. Estimen que el sol fet que el dictamen de la metgessa forense, Sra. L.L.G., no fos realitzat respectant la *lex artis* en aquesta qüestió no pot ser pres com a motiu per desestimar l'existència dels maltractaments al·legats.

117.- Pel que concerneix als arguments del Govern en relació amb el fet que un cop van ser en llibertat no haguessin requerit novament la realització de noves proves mèdiques, declaren que la majoria d'ells es trobaven empresonats i que la possibilitat d'ésser examinats per un metge, malgrat estar previst per la llei, en realitat, era pràcticament impossible tenint en compte la manera com s'aplicava la llei antiterrorista. En aquest sentit, remarquen que, amb els certificats mèdics com a prova, tots els que

havien estat posats en llibertat, a excepció del demandant M. Pallejà, després de la detenció van ser examinats en arribar els seus domicilis. D'aquesta manera, el Govern no podia afirmar que cap d'ells no s'hagués fet examinar un cop posats en llibertat. Pel que fa als qui havien restat detinguts en presó preventiva, havien estat examinats al centre penitenciari. Respecte a això, els demandants subratllen que el Govern ha presentat únicament els certificats dels demandants López Iglesias, Musté, Bardina, Rocamora i Dalmau. Pel que concerneix als demandants Oliveras, Comellas i Martínez Sala, el Govern no ha lliurat la totalitat dels expedients mèdics ja que no hi apareixen els certificats mèdics realitzats en el moment de la detenció provisional.

118.-Quant al maltractament consistent en l'aplicació d'una bossa de plàstic, els demandants remarquen que, arran de la seva declaració davant l'Audiència Nacional, la metgessa forense, Sra. L.L.G. ,va declarar que les empremtes no podien ésser apreciades amb els mitjans de què disposava. Per tal d'apreciar l'anòxia produïda hauria estat necessari procedir immediatament a una gasometria. La part demandant estima que aquest fet demostra que els mitjans de què disposava la metgessa eren insuficients per a establir les veritables tortures i maltractaments al·legats.

b. El Govern

119.- El Govern afirma que, al llarg dels anys, els demandants han modificats el contingut dels fets que en un principi havien al·legat, incorporant detalls i augmentant la gravetat dels maltractaments que presumptament havien patit. El Govern destaca que cap dels nombrosos exàmens mèdics que els especialistes forenses havien realitzat durant la detenció dels demandants, fos a Catalunya o a Madrid, no havien revelat el més lleu indici dels maltractaments al·legats. Insisteix que tots els demandants havien estat assistits per advocats, en un principi designats d'ofici i posteriorment triats lliurement per ells mateixos. Es mostra sorprès pel fet que cap dels demandants no hagués considerat necessari ésser examinat després de la detenció o en el moment en què havien estat posats en llibertat. Troba aquest comportament, si més no, desconcertant tractant-se com es tracta de persones que presenten una demanda per haver patit tractaments contraris a l'article 3 de la Convenció.

2. Apreciació del Tribunal

120. L'article 3, el Tribunal ho ha dit de manera repetida, consagra un dels valors fonamentals de les societats democràtiques. Fins i tot en les

circumstàncies més difícils, com la lluita contra el terrorisme i el crim organitzat, la Convenció prohibeix en termes absoluts la tortura i les penes o tractes inhumans o degradants. L'article 3 no preveu pas restriccions, i en aquest punt contrasta amb la majoria de les clàusules normatives de la Convenció i dels Protocols, i d'acord amb l'article 15 no és objecte de cap mena de derogació, fins i tot en cas d'un perill públic que pogués amenaçar la vida de la nació (*sentències [arrêts] Selmouni c. França [GC]*, núm. 25803/94, § 95, CEDG 1999-V i *Assenov i altres c. Bulgària* del 28 d'octubre de 1998, *Recull de sentències i decisions [Recueil des arrêts et décisions]* 1998-VIII, p.3288, § 93). La prohibició de la tortura o de les penes o tractes inhumans o degradants és absoluta, qualsevols que siguin les actuacions que es retreguin a la víctima (*Chahal c. el Regne Unit* sentència del 15 de novembre de 1996, *Recull de sentències i decisions [Recueil des arrêts et décisions]* 1996-V, p.1885, § 79).

121. El Tribunal recorda que un maltractament ha d'assolir un mínim de gravetat per a poder-se emparar en l'article 3. L'apreciació d'aquest mínim és relativa per essència; depèn del conjunt de les dades de la causa i, especialment, de la durada del tracte considerat, dels seus efectes físics i/o mentals com també, de vegades, del sexe, de l'edat i de l'estat de salut de la víctima. Quan un individu es troba privat de la seva llibertat, la utilització de la força física contra ell en un moment en què no s'ha fet estrictament necessari pel seu comportament atempta contra la dignitat humana i constitueix, en principi, una violació del dret garantit per l'article 3 (*Tekin c. Turquia*, sentència del 9 de juny de 1998, *Recull de sentències i decisions [Recueil des arrêts et décisions]* 1998-IV, pp.1517-1518, §§ 52 i 53, i *Assenov i altres* citat més amunt, p. 3288, § 94).

122. Les al·legacions de maltractaments s'han de sostenir davant el Tribunal per mitjà d'elements probatoris apropiats. Per a l'establiment dels fets al·legats, el Tribunal se serveix del criteri de la prova "més enllà de tot dubte raonable"; aquesta mena de prova pot resultar tanmateix d'un conjunt d'indicis, o de presumpcions prou greus, precises i concordants, no refutades (vegeu, per exemple, *Labita c. Itàlia [GC]*, núm.26772/95 §§ 121 i 152, CEDH 2000-IV).

123. En el cas que ens ocupa, els maltractaments denunciats haurien consistit, segons alguns dels demandants, en cops al cap i a la cara, en la privació de son i d'aliment, i en l'embenament dels ulls. A d'altres s'hauria posat una bossa de plàstic o una caputxa al cap, que s'anaven estrenyent i afluixant de manera alternativa, amb la intenció de provocar una sensació d'asfíxia.

124. Segons el govern, els maltractaments al·legats no han estat atestats

pels múltiples reconeixements mèdics practicats pels metges forenses.

125. El Tribunal assenyala que, en llur demanda, els demandants han exposat de manera detallada i circumstanciada els maltractaments de què diuen haver estat víctimes durant la seva detenció. És innegable que aquests maltractaments assoleixen un límit de gravetat suficient per a poder ésser considerats actes prohibits per l'article 3 de la Convenció.

122. Les alegacions de maltractaments s'han de sostenir davant el Tribunal amb elements de prova apropiats. Per a l'establiment dels fets alegats, el Tribunal farà ús del criteri de la prova " més enllà de tot dubte raonable"; aquesta prova pot ser el resultat, tanmateix, d'un conjunt d'indícis, o de presumcions no refutades, suficientment greus, precisos i concordants. (veure, per exemple, *Labita c. Itàlie* [GC], nº 26772/95, §§121 i 152, CEDH 2000-IV).

123. En aquest cas, els maltractaments denunciats haurien consistit, segons alguns dels demandants, en cops al cap i a la cara, en la privació de dormir i de menjar, i en tapar els ulls amb benes. Segons uns altres, els haurien posat bosses de plàstic o caputxes al cap, les quals estrenyien o afluixaven alternativament, per tal de provocar l'asfíxia.

124. Segons el Govern, els maltractaments alegats no han estat atestats pels múltiples exàmens mèdics realitzats pels metges forenses.

125. El Tribunal remarca que, en la seva demanda, els demandants han exposat d'una manera detallada i circumstanciada els maltractaments dels quals diuen haver estat víctimes durant la seva detenció. És innegable que aquests arriben a un nivell de gravetat suficient per entrar dins la consideració d'actes prohibits per l'article 3 de la Convenció.

126. A partir de les proves presentades davant seu, el Tribunal ha de determinar, més enllà de tot dubte raonable, si els maltractaments alegats han estat efectivament infligits als demandants. Aquestes proves són constituïdes essencialment pel contingut dels certificats mèdics establerts pels metges forenses durant la detenció dels demandants i també pels informes dels exàmens mèdics efectuats per metges triats per alguns dels demandants deixats en llibertat després d'haver estat detinguts i posats a disposició judicial.

a) Consideracions particulars referents a cadascun dels demandants

1. David Martínez Sala

127. El demandant va ser examinat diverses vegades durant la seva detenció judicial, primer pel metge forense adscrit al tribunal d'instrucció núm.5 de Barcelona, més tard, després del seu trasllat a Madrid, pel metge forense depenent del tribunal central d'instrucció núm.5 de l'*Audiencia Nacional*. En els quatre primers exàmens, els metges no varen detectar cap lesió que fos originada durant la detenció. En el darrer examen, realitzat el 13 de juliol de 1992, el metge forense va constatar un lleuger hematoma al braç dret, datat de quatre o cinc dies abans, probablement degut al fet que l'interessat havia estat subjectat fermament, dues cicatrius recents al braç esquerre i la marca de les manilles. El demandant va refusar en tres ocasions de tornar a ser examinat pel metge forense.

2. Esteve Comella Grau

128. El demandant va ser examinat diverses vegades durant la seva detenció. En els dos primers exàmens, el metge forense va constatar una erosió lineal a la regió frontal i erosions occipitals superficials. Un cop transferit a Madrid, el demandant va precisar al metge forense que el va examinar que havia estat arrestat al seu domicili sense violència. No va al·legar cap maltractament sofert des de la seva arribada a Madrid, esmentant solament alguns cops rebuts durant el seu trasllat a la capital. A més, va declarar que s'havia fet ell mateix les dues petites equimosis constatades al seu front. En els dos exàmens posteriors, no es va queixar d'haver rebut maltractaments, i es va limitar a dir que se sentia sota la tensió del fet de la detenció de la seva dona.

3. Jordi Bardina Vilardell

129. El denunciant va ser examinat diverses vegades durant la seva detenció. En el primer examen, realitzat el dia mateix del seu arrest (29 de juny de 1992), el metge forense assenyalà una erosió en el llavi inferior i un edema a la comissura del costat esquerre del llavi inferior. El mateix dia, davant el metge forense del tribunal d'instrucció núm.5 de Barcelona, el denunciant va declarar tenir 24 anys i estar en bon estat de salut. Va refusar d'ésser examinat. El 30 de juny de 1992, a Madrid, va ser examinat pel metge forense adscrit al tribunal central d'instrucció núm.5 de Madrid, al qual es va queixar d'haver rebut diversos cops al cap i d'haver tingut el cap cobert amb una bossa. El metge forense va constatar una petita ferida amb inflamació al costat esquerre del llavi inferior, l'origen de la qual el

demandant no va voler revelar, igualment com dues cicatrius antigues al canell i a la mà esquerra. En els exàmens ulteriors, el metge va constatar que la inflamació del llavi havia millorat sensiblement. En el darrer examen, realitzat el 3 de juny de 1992, no va constatar més que una lleugera marca deguda a les manilles als dos canells.

4. *Eduard Pomar Pérez*

130. En l'examen mèdic realitzat el 7 de juliol de 1992, el demandant presentava un petit hematoma i una inflamació del dos pavellons auriculars, probablement posturals o ocasionats per un cop contra el perfil de la porta, i una petita erosió al colze esquerre. En l'examen del 8 de juliol de 1992, el metge forense no va remarcar cap element nou, i es va limitar a constatar que l'estat del demandant evolucionava favorablement.

131. Un cop posat en llibertat, l'11 de juliol de 1992, el demandant va ser examinat per un metge del centre mèdic de Sant Cugat (Barcelona). En el seu informe, el metge constata una petita lesió al pòmul dret, sense poder precisar la data de la seva aparició (potser de 6 a 8 dies). D'altra banda un certificat amb data 23 de març de 1993 expedit per un metge psiquiatre de l'Institut Català de la Salut indica que el demandant presentava símptomes d'una tendència a la depressió resultant d'un estrès post-traumàtic.

5. *Eduard López Domènech*

132. Els metges que varen examinar el demandant durant la seva detenció no varen constatar cap lesió, tret d'una petita equimosi al genoll dret. L'interessat refusà de respondre a algunes de les preguntes que li va formular el metge sobre la manera com havia estat tractat per la policia. Pel que fa al certificat mèdic expedit per un metge privat després de la posada en llibertat del demandant, s'hi diu especialment que "*el pacient ha sofert, fa cinc dies, lesions i contusions als canells, als genolls, a la columna vertebral i al crani*".

6. *Josep Poveda Planas*

133. En els dos primers exàmens mèdics, realitzats el 6 i el 7 de juliol de 1992, el metge forense no va constatar cap lesió. En el del 8 de juliol de 1992, va remarcar una vermellor a la base del nas, un èczema al tòrax i les marques de les manilles.

7. *Joan Rocamora Aguilera*

134. En els dos primers exàmens mèdics realitzats després de l'arrest del demandant, els metges forenses no varen constatar cap lesió que pogués haver estat produïda en el decurs de la seva detenció. En l'examen del 30 de juny de 1992, el demandant va declarar en concret que havia caigut de la motocicleta que conduïa i no va declarar haver rebut maltractaments, a excepció d'alguns cops rebuts abans del seu trasllat a Madrid. El metge va constatar dues zones d'erosió a les galtes i un petit hematoma al costat posterior del braç dret, probablement degut al fet que l'interessat havia estat subjectat fermament. En els exàmens posteriors, el demandant no va declarar maltractaments i el metge no va constatar cap lesió.

135. Després del seu ingrés en presó provisional, el demandant va ser sotmès a un examen mèdic al centre penitenciari de Madrid I, el 4 de juliol de 1992. En el seu informe, el metge oficial va informar el director del centre que el demandant s'havia queixat de maltractaments durant la seva detenció i que presentava una equimosi superficial amb crosta al pòmul dret.

8. Jaume Oliveras Maristany

135. Els informes redactats pels metges, com a resultat dels exàmens mèdics a què va ser sotmès el demandant, no fan esment de lesions significatives. En el darrer examen, realitzat el 5 de juliol de 1992, el demandant va declarar al metge que havia estat tractat correctament, malgrat que l'havien amenaçat diverses vegades amb tortures, que li havien donat alguns cops i que li havien cobert al cap amb una bossa.

9. Xavier Ros i González

137. L'examen mèdic realitzat durant la detenció del demandant no mostrà cap marca o lesió. Tot i això, un cop alliberat, l'interessat fou examinat el 13 de juliol de 1992 per un metge de la seva tria, que va constatar una contusió a l'avantbraç i un dolor al primer dit del peu esquerre.

10. Carles Buenaventura Cabanas

138. Durant l'examen realitzat la tarda del 8 de juliol de 1992, el metge forense indicà, sense detectar marques de violència, que el demandant es queixava de dolors a l'àpex esternal, remarcà una petita zona de contusió dorsal, una vermellor i una erosió a la cuixa dreta. El 10 de juliol de 1992, després de posar en llibertat l'interessat, un metge de l'hospital de Girona constatà l'existència d'hematomes tant a la zona epigàstrica com a al part

posterior del genoll i del colze esquerre.

11. Guillem De Palleja Ferrer-Cajigal

139. El demandant declarà al metge forense que l'acabaven d'examinar als locals de la guàrdia civil, que se sentia bé i que no havia estat objecte de cap mena de violència des del seu arrest. Va refusar de ser examinat i va reiterar el seu refús davant el metge forense a l'Audiència Nacional.

12. Xavier Alemany Juanola

140. L'examen mèdic realitzat durant la detenció del demandant no revelà cap lesió. Un cop va ser posat en llibertat, l'11 de juliol de 1992, l'interessat veié un metge de l'hospital de Girona, que constatà una contusió al cap.

13. Josep Muste Nogué

141. Durant l'examen mèdic realitzat el 30 de juny de 1992, el metge forense constatà l'existència d'hematomes superficials en el costat esquerre, la zona lumbar i el colze esquerra, però precisà que el demandant no afirmava haver patit maltractaments. Un nou informe, elaborat l'1 de juliol de 1992, remarcava que el demandant estava en bon estat de salut, a excepció d'una molèstia a l'ull esquerre relacionada amb una lleugera conjuntivitis. Durant els exàmens realitzats el dia 1 i 2 de juliol de 1992 a la Direcció general de la guàrdia civil, el demandant declarà que havia estat tractat correctament. Durant l'examen efectuat el 3 de juliol de 1992, afirmà haver patit "descàrregues" i amenaces. El metge constatà l'evolució favorable tant de la conjuntivitis i dels hematomes mencionats com de la marca de les manilles.

14. Ramon López Iglesias

142. Durant els tres primers exàmens mèdics a què fou sotmès el demandant, el metge forense no constatà cap lesió fora de les marques de les manilles als canells. Quan s'efectuà un nou examen el 4 de juliol de 1992, el demandant reafirmà especialment que havia rebut cops al cap, el metge forense constatà vermellors de tipus al·lèrgic a les aixelles, una millora de la conjuntivitis i un hematoma de feia 4 o 5 dies a la zona escapular esquerra. Durant l'examen realitzat el 5 de juliol de 1992, el metge forense, després d'haver recollit les queixes del demandant pel que fa als maltractaments a què podria haver estat sotmès, no revelà cap marca de

violència.

15. Marcel Dalmau Brunet

143. El demandant fou examinat diverses vegades per un metge forense durant la seva detenció. En el primer informe, elaborat el 4 de juliol de 1992, el metge forense no remarcà cap lesió. Durant l'examen del 5 de juliol de 1992, el metge forense indicà que el demandant deia que no havia estat objecte de cap mena de violència des del seu arrest i que refusava de respondre a la manera com havia estat tractat. L'examen revelà una petita zona d'inflamació recent a nivell occipital i petites zones de vermells a les espatlles i al costat, i també contusions i erosions als dos genolls.

144. De resultes del seu intent de suïcidi el 6 de juliol de 1992, el demandant fou immediatament traslladat a l'hospital, on fou curat. Indicà al metge forense que s'havia ferit ell mateix contra els murs de la cel·la. Un cop hagué sortit de l'hospital, el 7 de juliol de 1992, fou examinat altra vegada per un metge, que constatà que els exàmens realitzats eren normals i que no hi havia complicacions. D'altra banda, el metge remarcà contusions parietals i observà que l'estat de les erosions en els genolls havia millorat. Pel que fa a la contusió del colze, el metge indicà que evolucionava favorablement.

b. Conclusió del Tribunal

145. El Tribunal observa d'entrada que el període de temps especialment llarg – dotze anys – que han transcorregut des dels fets demandats no ajuda a facilitar la seva tasca. Constata que, a la seva denúncia, els demandants van exposar de manera exhaustiva i precisa els maltractaments dels que afirmen haver estat víctimes durant la seva detenció. El relat particularment detallat dels fets denunciats al Tribunal contrasta amb les declaracions molt més sumàries recollides pels metges forenses pel que fa als maltractaments que els demandants diuen haver patit durant la seva detenció. Les proves que figuren en els certificats mèdics lliurats per aquestes metges i el comportament a vegades poc cooperatiu d'alguns dels demandant amb aquests darrers són susceptibles de suscitar el dubte pel que fa a la credibilitat de les al·legacions de maltractaments formulades davant el Tribunal. De tota manera, no constitueixen un feix d'indícis suficient per a confirmar la seva tesi, en el sentit de la jurisprudència del Tribunal en la matèria. Respecte a això, fora de les marques de les manilles i algunes contusions i hematomes lleugers, els informes redactats pels

metges forenses no fan cabal de traces o marques significatives de maltractaments. Pel que fa a les al·legacions d'alguns dels demandants que es queixen d'haver patit greus maltractaments – diuen que portaven els ulls embenats i que els havien posat una caputxa al cap que van estrènyer i afluixar per tal de provocar-los una sensació d'asfíxia, o una bossa de plàstic que els impedia de respirar –, el Tribunal, per absència de proves, mèdiques o altres, estima no poder-se pronunciar al respecte. Pel que fa els resultats dels exàmens mèdics realitzats per els metges privats, el Tribunal els ha llegit amb atenció. El seu contingut no li ha permès d'aclarir res més dels fets. A això s'hi ajunta el fet que les autoritats internes no han portat una investigació prou completa per establir quina versió dels esdeveniments era la més creïble.

146. En conclusió, el Tribunal estima que les al·legacions dels demandants no tenen la suficient confirmació pels elements de prova que li han estat sotmesos. Per conseqüent, no hi ha hagut violació de l'article 3.

B. Sobre l'agreujant pel caràcter insuficient de les investigacions dutes a terme per les autoritats nacionals de resultes de la interposició de denúncies per maltractaments.

1. *Tesis de les parts.*

1.a. **Els demandants**

147. Els demandants afirmen que, contràriament al que proclama l'agent del govern espanyol, les autoritats no han realitzat mai una investigació efectiva i aprofundida. Referint-se a la jurisprudència establerta pel tribunal en la matèria, sostenen que, vista la gravetat dels fets, que, en aquest cas, els sembla evident (remeten, des d'aquest punt de vista, al dossier del demandant Dalmau), hauria calgut realitzar una investigació efectiva. A Espanya, la reacció habitual del ministeri públic en un cas semblant és obrir una investigació aprofundida. Una investigació com aquesta s'hauria pogut combinar, en aquest cas, amb l'acusació específica portada pels demandants davant el Tribunal d'instrucció núm. 22 de Madrid. Ara bé, una investigació com aquesta no ha existit mai. Els demandants remarquen, però, que en cap moment han pogut comparèixer davant el jutge d'instrucció núm. 22 i que no ha tingut la possibilitat de participar a la instrucció conduïda per aquest magistrat.

148. Creuen que un cop posades les denúncies davant el jutge central

núm.5, haurien d'haver estat sotmesos a un examen mèdic complet. L'esmentat jutge es limità a sol·licitar del metge forense, L.L.G., un simple informe i no un veritable reconeixement per avaluar els maltractaments que al·legaven. En aquest moment, fets que comportaven indicis d'un delictes castigat pels articles 173 i següents del codi penal actualment en vigor i 204 del codi penal en vigor en el moment dels fets el 1992 no foren sotmesos a una investigació adequada.

149. Quant a les investigacions obertes per les autoritats judicials espanyoles, particularment pel jutge d'instrucció núm.22 de Madrid, els demandants consideren, pels motius esmentats anteriorment, que no es dugueren a terme de conformitat amb els criteris de la Cort:

- A l'informe del metge forense sol·licitat pel jutge central d'instrucció núm.5, només es fa referència a maltractaments físics. En cap moment s'ha considerat la hipòtesi de maltractaments psíquics i la seva eventual gravetat.

- El Tribunal central d'instrucció núm.5 de Madrid no va tenir en compte aquest informe i declinà la seva competència en favor d'un tribunal d'instrucció ordinària (el tribunal d'instrucció núm. 22 de Madrid, en aquest cas). Ara bé, pel que fa el procediment davant el tribunal d'instrucció núm.22, ni el jutge d'instrucció ni la fiscalia no han iniciat la més mínima investigació per tal procedir a la realització d'una investigació d'ofici. Per contra, fins i tot les propostes d'investigació que va aportar l'acusació particular han estat rebutjades. Pels demandants, l'actitud del jutge d'instrucció i de la fiscalia, constitueix precisament un indicatiu de la realitat dels fets denunciats i de la violació de l'article 3 de la Convenció.

- De la mateixa manera, els demandants no comparteixen l'opinió del Govern que sosté que el metge forense de l'informe era un professional independent. Segons ells es tractava, en realitat, d'un funcionari dependent del ministeri espanyol de Justícia, ja que els metges forenses tenen reconegut l'estatus de funcionaris de l'administració judicial. Aquest metge no era, doncs, ni independent des del punt de vista funcional ni independent per a redactar l'esmentat informe, en la mesura que havia estat ell mateix qui havia examinat els demandants. En aquest respecte, els interessats estimen que els informes del reconeixement haurien d'haver estat realitzats per un altre metge forense i, si era possible, per un metge professional independent.

- De la mateixa manera, els demandants fan referència a l'informe del Comitè europeu per la prevenció de la tortura, que, tal com han remarcat, aporta explicacions i testimonis "a sensu contrario" de les declaracions del Govern, i subratllen que les conclusions dels exàmens mèdics realitzats durant la seva detenció no contenen indicacions que demostrin la durada

d'aquestes exàmens, ni dels instruments usats, ni dels mètodes d'anàlisi ni de les parts del cos examinades.

Lamenten, d'altra banda, que cap d'aquests exàmens hagi estat practicat per tal de determinar el seu estat físic/psíquic (no se'ls va preguntar si havien dormit durant la detenció, quan de temps havien passat drets i asseguts, no se'ls va interrogar sobre la seva capacitat per orientar-se en l'espai i en el temps, i no se'ls va fer passar cap test per avaluar el seu estat psicològic.

150. En definitiva, consideren que les investigacions realitzades per les autoritats espanyoles no van respondre a les exigències que es desprenien de la jurisprudència de la Cort en la matèria.

1.b. El Govern

151. D'entrada el Govern declara que les denúncies dels demandants s'inscriuen en una estratègia de defensa i de propaganda seguida freqüentment per algunes organitzacions criminals. Considera que estan mancades de tot fonament.

152. Tractant-se de declaracions fetes pels demandants davant el jutge central d'instrucció núm.5 de l'Audiència Nacional, el Govern remarca que tan sols alguns dels demandants van patir maltractaments. D'altra banda, per una ordenança del 14 de juliol de 1992, l'esmentat magistrat va encarregar al metge forense que va examinar els demandant (senyora L.L.G), que redactés un informe que, de manera exhaustiva, relatés els fets en litigi i que indiqués on i com havien estat realitzats aquests exàmens, si hi va assistir algú més fora dels demandants i el metge forense, si el forense s'havia identificat i que si havia constatat indicis de maltractaments o de tortures, lesions, marques o qualsevol altre signe.

153. El metge forense presentà aquest informe el 21 de juliol de 1992. S'hi indicava que les visites havien tingut lloc, en absència de tercers, en una oficina autoritzada de la Direcció general de la guàrdia civil, després/o en una oficina autoritzada a l'interior dels locals de detenció de l'Audiència Nacional. Després d'haver-se identificat, el metge forense va demanar cada cop als detinguts si havien estat tractats correctament o no. L'informe afegia que, després de l'arribada dels detinguts a Madrid, se'ls va realitzar un examen diari, i un cop se'ls havia traslladat als locals de detenció de l'Audiència Nacional, de nou, un altre. Precisava que el detingut que es va automutilar (Dalmau Brunet) havia estat traslladat en un hospital. També incloïa un report individualitzat de les visites i exàmens que havia realitzat el forense a cada detingut.

154. El Govern subratlla que, al seu informe, el metge forense, que era un professional independent, només constatà una patologia traumàtica posterior a dos dels detinguts que s'havien automutilat i descartà la hipòtesi d'acord amb la qual podien haver sofert maltractaments durant la seva detenció. En definitiva, el Govern demostra que a diferència d'altres casos examinats per la Cort, com el cas Selmouni, en el qual la Cort posseïa informes que contenien indicis de lesions d'origen traumàtic, en aquest cas no apareixen proves semblants en cap dels diferents informes mèdics.

155. El Govern relleva que, a pesar de la conducta sensiblement negligent dels demandants i la feblesa de les seves alegacions, el jutge núm. 22 de Madrid va decidir reobrir la instrucció. Un cop posseïa els informes mèdics, les denúncies interposades pels demandants davant el jutge central d'instrucció núm.5, els jutges d'instrucció de Barcelona i de Girona i el procés verbal de l'audiència pública davant l'Audiència Nacional, el jutge d'instrucció núm. 22, per una decisió motivada, va concloure que no existien indicis que provessin els maltractaments denunciats. El Govern considera que el jutge d'instrucció núm. 22 disposava d'informació suficient per a poder emetre un sobreseïment sense haver d'escoltar en persona els demandants o els guàrdies civils. Com a conclusió, estima que les autoritats judicials espanyoles van dur a terme una investigació suficient i adequada considerant les circumstàncies del cas.

2. Apreciació del Tribunal

156. El tribunal considera que quan un individu afirma de manera defensable haver patit, en mans de la policia o d'altres serveis comparables de l'estat, greus sevícies contràries a l'article 3, aquesta disposició, combinada amb el deure general imposat a l'estat per l'article 1 de la Convenció de "reconèixer a qualsevol persona que depèn de la [seva] jurisdicció, els esmentats drets i llibertats (...) [a la] Convenció", requereix, per implicació, que es faci una investigació oficial efectiva. Aquesta investigació, tal com és exposat a l'article 2, ha de poder conduir a la identificació i al càstig dels responsables (vegeu, pel que fa l'article 2 de la Convenció, les detencions de *McCann i altres c. Regne Unit* el 27 de setembre de 1995, sèrie A n°324, p. 49, § 161, *Kaya c. Turquia* el 19 de febrer de 1998, *Recull de les sentències i resolucions 1998-I*, p. 324, § 101, CEDH 2000-VIII). Si no fos així, tot i la importància fonamental, la prohibició legal i general de la tortura i de les penes o tractaments inhumans o degradants seria ineficaç a la pràctica i seria possible que en certs casos funcionaris de l'Estat conculquessin, gaudint en una quasi total impunitat,

els drets dels qui estan sota el seu control (*Assenov* precitat, § 102).

157. El tribunal remarca que els demandants han presentat diverses denúncies de maltractaments: d'una banda, davant de l'*Audiència Nacional* en el marc del procediment penal dirigit contra la majoria dels demandants per diversos delictes i, d'una altra banda, davant del jutge d'instrucció núm.22 de Madrid. Una primera sèrie de denúncies es van finalitzar amb la decisió del 21 de novembre de 1994, per la qual el Tribunal constitucional va rebutjar el recurs d'empara presentat pels demandants contra la confirmació de l'*Audiència Provincial* de Madrid (paràgraf 94) de la resolució de sobreseïment pronunciada pel jutge d'instrucció núm.22 de Madrid el 6 de febrer de 1994. De resultes de la sentència pronunciada per l'*Audiència Nacional* el 10 de juliol de 1995, i a petició dels demandants, el jutge d'instrucció núm.22 de Madrid, el mes d'octubre de 1997, va reobrir l'expedient corresponent. Per una ordre del 5 de novembre de 1997, el jutge d'instrucció va pronunciar un sobreseïment provisional atès que no hi havia elements que justificuessin l'existència dels maltractaments al·legats. Es va referir a les diverses resolucions fetes de resultes de la presentació el 1992 de les primeres denúncies. Basant-se en el dictamen dels metges forenses i constatant la manca de noves proves, el jutge va concloure que les sevícies denunciades no tenien fonament legal. Aquesta decisió va ser confirmada per l'*Audiència Provincial* de Madrid i després, per la via del recurs d'empara, pel Tribunal constitucional el 29 de novembre de 1999 (paràgrafs 108-110 més amunt).

158. *Pel fet de tractar-se de les investigacions dutes per les autoritats nacionals referent a la qüestió de les al·legacions per maltractaments, el Tribunal observa que s'han limitat, com a màxim, a demanar al metge forense que havia examinat els demandants sota detenció a Madrid, de presentar un informe detallat determinant on i com s'havien realitzat les revisions mèdiques, si els demandants havien presentat denúncies, en el moment de les visites mèdiques, d'haver patit maltractaments i si s'havien observat eventuais signes d'aquesta mena (apartat 91 més amunt). És només basant-se en aquest informe i en els diferents informes mèdics individuals estesos directament pel metge forense durant la detenció dels demandants que les gestions legals adreçades a conèixer les denúncies de maltractaments han conclòs que no hi havia elements que justifiquin la realitat dels fets denunciats.*

159. El Tribunal no està convençut que aquestes investigacions siguin prou detallades i efectives per complir les exigències precitades a l'article 3. A aquest respecte, el Tribunal assenyala que el jutge d'instrucció núm.22 de Madrid es va basar moltes vegades, per a pronunciar el sobreseïment, en el

fet que era difícil identificar els presumptes autors dels maltractaments al·legats, fins i tot en el cas de les denúncies dirigides als membres de les forces de seguretat que havien interrogat els demandants durant la detenció. El Tribunal lamenta, particularment, que les autoritats responsables de les investigacions no hagin estat en condicions d'entendre els agents de policia que varen traslladar els demandants a Madrid i tampoc els qui varen ser encarregats de vigilar-los durant la detenció. A més, de l'expedient es dedueix que, en el marc de l'apel·lació presentada davant l'*Audiència Provincial* de Madrid el 5 de novembre de 1997, els demandants varen reiterar les seves demandes amb l'objectiu que passessin a disposició del Tribunal les declaracions dels agents de la policia judicial que s'havien encarregat de la investigació i que havien declarat davant de l'*Audiència Nacional*, igualment com els dictàmens portats a terme en el marc d'aquest procediment. En fi, per una ordre del 13 de gener de 1998, l'*Audiència Provincial* va rebutjar les demandes pel que fa a la incorporació al dossier de les proves aportades al procés davant de l'*Audiència Nacional*. Al capdavant, de l'expedient, no en resulta que els demandants hagin declarat davant del jutge d'instrucció. En definitiva, el Tribunal només pot constatar que les autoritats judicials han rebutjat totes les demandes d'administració de les proves presentades pels demandants, essent privats així de la possibilitat raonable d'aclarir els fets denunciats.

160. En conclusió, tenint en compte la manca d'una investigació aprofundida i efectiva a propòsit de les al·legacions defensables dels demandants, segons les quals havien patit maltractaments durant la detenció, el Tribunal considera que hi ha hagut violació de l'article 3 de la Convenció.

II. SOBRE L'APLICACIÓ DE L'ARTICLE 41 DE LA CONVENCIO

161. Termes de l'article 41 de la Convenció,

“Si el Tribunal declara que hi ha hagut violació de la Convenció o dels seus Protocols, i si el dret intern de la **Part Alta** contractant només permet de manera imperfecta les conseqüències d'aquesta violació, el Tribunal acorda a la part afectada, si té lloc, una satisfacció equitable.”

A. Dany moral

162. A títol de reparació del perjudici moral que estimen haver patit, els demandants sol·liciten una indemnització de 12 087 euros (EUR) per a cadascun d'ells, és a dir, un total de 181 305 EUR.

163. El Govern sosté que no se'ls ha de lliurar cap mena de reparació per

dany moral.

164. El Tribunal considera, tanmateix, que tenint en compte la violació constatada en aquest cas, ha de ser acordada als demandants una indemnització per perjudici moral. Pronunciant-se amb equitat com ho vol l'article 41 de la Convenció, el Tribunal decideix de lliurar 8000 EUR a cadascun dels demandants.

B. Despeses i costes

165. En consideració de les despeses costes, els demandants reclamen una suma global de 12 009 EUR, que desglossen de la manera següent:

- 762 EUR per a les despeses produïdes davant de les jurisdiccions internes;
- 11 247 EUR per a les despeses exposades davant del Tribunal.

167. El Tribunal estima els raonables dits imports i atorga la totalitat de la suma demanada als demandants.

C. Interessos moratoris

168. El Tribunal considera apropiat de calcular el percentatge dels interessos moratoris segons el percentatge dels interessos de la facilitat de préstec marginal, del Banc Central Europeu augmentat d'un 3%.

PER AQUESTS MOTIUS, EL TRIBUNAL, PER UNANIMITAT,

1.*Diu* que no hi ha hagut violació de l'article 3 de la Convenció pel que fa a les al.legacions de maltractaments en detenció;

2.*Diu* que hi ha hagut violació de l'article 3 de la Convenció per l'absència d'una investigació oficial efectiva referent a les ja esmentades al.legacions.

3.*Diu*

a) que l'Estat defensor ha de pagar als demandants, en els tres mesos a comptar del dia en què la resolució esdevindrà definitiva conforme a l'article 44 § 2 de la Convenció, les quantitats següents:

- b) 8 000 EUR (vuit mil euros) a cadascún dels demandants per danys morals;
- c) 2 009 EUR (dotze mil nou euros) per despeses i costos;
- d) tot import pot ser degut a títol d'impost sobre les esmentades sumes;
- e) que a comptar de l'expiració de l'esmentat termini i fins al pagament, aquests imports poden ser incrementats amb un interès simple a un índex igual al de la concessió de préstecs marginals del Banc central europeu aplicable durant aquest període, augmentat en tres punts de percentatge;

4. *Rebutja* la demanda de satisfacció equitativa pel que fa a l'excedent

Fet en francès i posteriorment comunicat per escrit el 2 de novembre de 2004 en aplicació de l'article 77 §§ 2 i 3 del reglament.

Michael O'boyle
Secretari

Nicolas Bratza
President

ANNEX

LLISTA DELS DEMANDANTS

1. David MARTINEZ SALA
2. Esteve COMELLAS GRAU
3. Jordi BARDINA VILARDELL
4. Eduard POMAR PEREZ
5. Eduard LOPEZ DOMENECH
6. Josep POVEDA PLANAS
7. Joan ROCAMORA AGUILERA
8. Jaume OLIVARES MARISTANY
9. Xavier ROS GONZALEZ
10. Carles BUENAVENTURA CABANAS
11. Guillem DE PALLEJA FERRER-CAJIGAL
12. Xavier ALEMAY JUANOLA
13. Josep MUSTE NOGUE
14. Ramon LOPEZ IGLESIAS
15. Marcel DALMAU BRUNET